Maros megye legolvasottabb napilapja!

NÉPÚJSÁG

2026. október 15., csütörtök

LXXVIII. évfolyam
231. (22391.) sz.

Ára: 4[00] lej
(előfizetőknek 3[00] lej)

KÖZÉLETI NAPILAP

Politikai bosszú – Claudiu Maior volt a feljelentő

Lezárult a DNA vizsgálata a Soós Zoltán polgármestert érintő egyik ügyben

Illusztráció

Fotó: Nagy Tibor (archív)

Soós Zoltán, Marosvásárhely polgármestere bejelentette, hogy öt év után lezárult a korrupcióellenes ügyészség (DNA) vizsgálata a városháza alkalmazásainak ügyében, amely őt és több kollégáját is érintette. Az ügyészség megállapította, hogy a vád alapján feltételezett cselekmény nem is létezik, más esetben pedig azt, hogy a kivizsgálás tárgyát képező magatartás nem meríti ki a bűncselekmény fogalmát.

Mezey Sarolta

(Folytatás a 4. oldalon)

Ne feledje

idejében megújítani előfizetését!

Ha előfizet, biztosan kézhez kapja, **olcsóbban,** mint ha megvásárolná!

Gyermeknevelési szabadság után

A munkavállalónak joga van ugyanarra az állásra visszatérni azzal a bérrel, amellyel a gyermeknevelési szabadság előtt elment.

4.

Megszületőben a 32. Marosvásárhelyi Nemzetközi Könyvvásár

Idén is gazdag irodalmi, illetve kulturális kínálattal készülnek, és ezzel azokat a vásárhelyieket is szeretnék megszólítani, akik eddig nem vettek részt a könyvvásáron.

9.

Szolgáltatásaink:
- kontaktlencse-felírás és rendelés
- ingyenes szemüvegfelírás komputeres szemvizsgálattal
- mindenik szaküzletünk orvosi szakrendelővel van felszerelve, ahol teljes szemvizsgálatot végzünk, a pácienseinket küldőpapír nélkül fogadjuk
- a gyerekvizsgálatokat speciális fotorefraktométerrel végezzük (kellemetlen pupillatágítás nélkül, távolsági fotózással)
- kötelező éves szemvizsgálatok cégek részére
- korszerű számítógép-vezérlésű japán NIDEK gépekkel bármilyen kerettípusba bedolgozunk plasztik- és üveglencsét egyaránt (gyors, olcsó és precíz munkával)
- szemüvegjavításokat végzünk (keretek forrasztása)
- új amerikai készülék látásjavításra, kancsalságra
- terápiák betegség és sérülés utáni rehabilitációra, memória-, reflexek, mozgás- és tanulászavarok javítására

OPTICA OPTOFARM

Marosvásárhely:
- Posta utca 3. sz. Tel: 0265/212-304, 0365/410-555
- 1918. Dec. 1. sugárút 49. sz. Tel: 0265/263-351, 0365/410-557
- 1918. Dec. 1. sugárút 182-184. sz. (Fortuna). Tel: 0265/265-205
- Rózsák tere 53. sz. Tel: 0265/250-120, 0365/410-559
- Dózsa György utca 64-68. sz. (a Kaufland udvara). Tel: 0265/212-212
- Köztársaság tér 5. sz. Tel: 0365/430-939

Szászrégen:
- Iskola utca 11. sz. Tel: 0265/512-042, 0365/410-558

Szováta:
- Fő út 196. sz. Tel: 0265/577-282, 0742-100-323

AKTUÁLIS

Francia vészcsengők

Benedek István

Nem kavart különösebb vihart a médiában, hogy a napokban élesen kikelt a hazai „nemzeti” autómárkát birtokló csoport vezére az itthoni roncsautóprogram ellen, azt sérelmezve, hogy az adófizetők pénzéből az unión kívüli, pontosabban a kínai konkurensek autóinak a vásárlását is támogatják. Ez olyan jelzés, amire figyelni kéne, ha lenne kinek egy olyan országban, ahol mindjárt fél éve kormány sincs.

Azzal nem mondunk újdonságot, hogy az egész vén földrészen igen komoly bajban van az autóipar, és a legjobban azok a gyártók szenvednek, amelyek az átlagemberek számára gyártanak járműveket. Ilyen többek között a Renault-csoport is, a francia konszern vezetője ugyan a romániai roncsautóprogram kapcsán fogalmazta meg a bírálatát, de azt akár úgy is lehet érteni, hogy az unió többi tagállamai kormányainak is címezte. Végtére, a nálunk is ismerthez hasonló roncsautóprogramok ötlete környezetvédelmi célzatú intézkedés, ezt uniós szinten is össze lehetne hangolni úgy, hogy az európai autógyártóknak kedvezzenek vele.

De ez csak az egyik volt a két közelmúltbeli jelzés közül, amiket az illető konszern vezetése a hazai politikumnak címzett. Alig egy hónapja a csoport itthoni gyárának vezetője azért verte el a port a nem létező román kormány hátán, hogy az itteni, lassan csillagászati energiaárak miatt egyre ködösebb a romániai gyár jövője. Ez még a csoport fővezérének kritikájánál is komolyabb vészcsengő kellett volna legyen. Az idei adatokból jól látszik,

(Folytatás a 3. oldalon)

naptár

Isten éltesse!

OKTÓBER

15

CSÜTÖRTÖK

7:39 13:01
18:37 20:46

A nappal hossza: **10** óra **58** perc

Ma **TERÉZ**,
holnap **GÁL** napja

Az év **288.** napja, hátravan **77** nap

GÁL: a latin Gallus (kelta Gallo) névből származó Gallusz régi magyar formájának, a Gálosnak a rövidülése. Jelentése: gall vagy kakas.

IDŐJÁRÁS

Változó
Hőmérséklet:
max.: .... **15 °C**
min.: ..... **5 °C**

VALUTAÁRFOLYAM
BNR: **2026. október 14.**

1 €	**5,3393 lej**
1 $	**4,7706 lej**
100 Ft	**1,4684 lej**
1 g arany	**635,4807 lej**

ELŐFIZETÉS A SZERKESZTŐSÉGBEN IS!

Elfogadunk előfizetést lapunkra a következő hónapra a Népújság szerkesztőségében: Marosvásárhely, Dózsa György utca 9. szám, 2. emelet, 65-ös iroda, naponta 9–14 óra között, szombat – vasárnap zárva. Tel. 0728-082-259.

Kelendők az agrárvándorbölcsők

Maros megyében idén már három agrárvándorbölcső talált gazdára ebben az évben, és további igényeket is jeleztek a családok.

Gligor Róbert László

A magyar agrárminisztérium 2020-ban, a nemzeti összetartozás évében csatlakozott a 2012-ben Magyarországon indított Vándorbölcső nevű mozgalomhoz. Az agrárminisztérium kifejezetten a gazdálkodásból élő külhoni magyar családok részére adományoz agrárvándorbölcsőt. A folyamatot a tárca Kárpát-medencei Együttműködések Főosztálya szervezi, külhoni magyar civil agrárszervezetek közreműködésével.

A program célja a gyermekvállalás ösztönzése és a közösségi összetartozás erősítése a Kárpát-medencei magyar gazdálkodó családok körében. A vándorbölcső kézről kézre (családról családra) jár a különböző régiókban, és általában néhány hónapig szolgálja az újszülötteket. Azt fejezi ki, hogy a gyermek érkezése és nevelése nem csupán magánügy, hanem a helyi közösség és az agrárium kötelékének közös öröme.

Székelyföldön a Székely Gazdaszervezetek Egyesülete bonyolítja le a Székely Vándorbölcső programot 2020 óta, és jelenleg hét bölcső vándorol Kovászna, Hargita, Maros, Brassó és Bákó megyékben. Megyénkben a programot Józsa Eszter falugazdász vezeti, aki igyekszik, hogy évente legalább két bölcső ebbe a térségbe is jusson. Az ő feladata az, hogy nyitott szemmel járjon, és figyelje a fiatal agrárcsaládokat, s ahol baba születik, ott felvegye a kapcsolatot a szülőkkel, és felajánlja számukra azt, hogy részt vegyenek a programban, és elfogadjanak egy bölcsőt. Az elmúlt négy év alatt Maros megyében tíz család használhatta az agrárvándorbölcsőt, az idei év pedig kimondottan szerencsés – vallotta be a programvezető. Januárban Erdőszentgyörgyön, júniusban Kelementelkén adhattak át bölcsőt, két héttel ezelőtt pedig Kenden egyszerre két bútordarabot nyújthattak át: Menyhárt Rebeka és Bíborka harmadik és negyedik gyerekként egyszerre érkeztek a családba. Ez az első eset a Székely Vándorbölcső „történetében”, amikor egy ikerpár számára kaphattak ágyacskát a szülők.

„Szép dolog, hogy ennek a részese legyél, egyfajta kötelék, és a lánc nem szakad meg” – véli *Józsa Eszter*, akitől megtudtuk: ebben az évben még két bölcső megy Kelementelkére, azaz igen különleges ez az esztendő a megye életében. Ez a bölcső egy igazi, ringatható eszköz, ezért általában hat hónapra kapja meg a család (kérésre még egy hónappal meghosszabbítható ez az időszak), ugyanis addig biztonságos a használata. Sok pozitív visszajelzés érkezett, az anyák nagyon szeretik használni a bölcsőt, sokat segít nekik, hiszen a kisgyerek biztonságban van, ők pedig eközben a közelben végezhetik a házimunkákat – mesélte el tapasztalatát a programvezető. Azt sem hallgatta el, hogy vannak olyan esetek is, amikor a szülők vállalják a programban való részvételt, de végül meggondolják magukat, és nem veszik át a bölcsőt.

Első alkalom, amikor a vándorbölcső egy ikerpárhoz érkezik Fotó: Józsa György Zoltán

MEGYEI HÍREK

13. PontKom kommunikációtudományi konferencia

A Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem Marosvásárhelyi Karának kommunikáció és PR-szakos hallgatói idén november 13-án szervezik meg a 13. PontKom kommunikációtudományi konferenciát. A konferencia idei témája „Új generáció, új kommunikáció. Hogyan szólítsuk meg aZ új generációt?”, amelynek keretében a kommunikáció változásait, a digitális világ hatásait, valamint az új generációk kommunikációs szokásait és lehetőségeit járják körül.

Szünetel a gázszolgáltatás Cintoson

A Transgaz által végzett hálózati munkálatok miatt a Delgaz Grid vállalat október 15-én, csütörtökön 9-14 óra között Cintoson megszakítja a gázszolgáltatást. A cég arra hívja fel a figyelmet, hogy a lakosság zárja el a gázcsapokat, majd a szolgáltatás újraindítását követő 30 percen át figyelje az égőket. Ha gázszagot észlelnek, hívják a 0800 800 928-as, illetve a 0265 200 928-as telefonszámok egyikét.

Életmentés testközelből

Október 26-án, hétfőn 19 órakor a marosvásárhelyi Kultúrpalotában dr. Zacher Gábor magyarországi toxikológus Életmentés testközelből – négy évtized a mentőszolgálatnál címmel tart előadást. A humorral és közvetlenséggel átszőtt előadás betekintést enged a kulisszák mögé: szó lesz életmentésről, halálról, kiégésről, függőségekről és arról, hogyan lehet emberként helytállni a legnehezebb helyzetekben is. Az előadás moderátora Máthé Kincső.

Házam könnye – könyvbemutató

Október 15-én, csütörtökön 18 órától mutatják be a marosvásárhelyi Studium Hub kávézójában (Bolyai tér 15. szám) Magyari Tekla Házam könnye című, a Mentor Könyvek Kiadó gondozásában megjelent kötetét. A szerzővel, a Nőileg magazin főszerkesztőjével Király István kiadóvezető beszélget. Az író a helyszínen dedikál.

Ne foglald a vonalat! – elkezdődtek a próbák

A Marosvásárhelyi Művészeti Egyetemen negyedéves színészosztályának legújabb előadására készülnek a Stúdió Színházban. A kortárs dráma alapján készülő előadást Harsányi Zsolt rendezi. Alexandra Felseghi román drámaíró Ne foglald a vonalat! című szövege a romániai közvéleményt megrázó közelmúltbeli tragikus események nyomán született. A darab két hírhedt esetet állít fókuszba: a 2019-es „caracali rémként” elhíresült bűntényt, valamint a 2014-es vasluii csoportos erőszak történetét, az előadás pedig az esetek hátterét vizsgálva járja körül a társadalmi felelősség, az intézményi tehetetlenség és az áldozathibáztatás kérdéseit. A november elején bemutatandó produkció létrehozásán a Marosvásárhelyi Művészeti Egyetem hallgatói és oktatói dolgoznak.

Hírszerkesztő: Mezey Sarolta

RENDEZVÉNYEK

Szimfonikus hangverseny

Október 15-én, csütörtökön 19 órától újabb szimfonikus hangversenyre várják a klasszikus zene kedvelőit a marosvásárhelyi Kultúrpalota Nagytermébe. A Marosvásárhelyi Állami Filharmónia szimfonikus zenekarát Tiberiu Soare vezényli, az est szólistája Anna Geniushene litván zongoraművésznő. Műsoron Johannes Brahms- és César Franck-művek szerepelnek. Jegyek kaphatók a filharmónia jegypénztárában és online, az Eventbook honlapján.

Négykezes zongoraest

Október 20-án, kedden 17 órától Kelet és Nyugat között – négykezes zenei utazás címmel tartanak különleges négykezes zongoraestet a Kultúrpalota Kistermében. Czumbil Bernadette és Raluca Rad zongoraművészek Dinu Lipatti, George Enescu, Ligeti György, Constantin Silvestri és Fazil Say műveiből válogatott műsort adnak elő. Jegyek kaphatók a filharmónia jegypénztárában és online, az Eventbook honlapján.

Mineralia – ásványkiállítás

Október 16. és 18-a között a Maros Megyei Múzeum Néprajzi és Népművészeti Osztályán (Rózsák tere 11. szám) az idén is megnyitja kapuit a Mineralia című, évente megrendezett, időszakos ásványkiállítás. Az idei kiállítás „sztárja” a pirit, az aranyszínű ragyogású és szinte tökéletes köbös kristályokkal rendelkező ásvány, amelyet a „bolondok aranyának” is neveztek, mert sokszor összetévesztették az arannyal, de a „tűz kövének” is hívják. A kiállításon meg lehet vásárolni egyes köveket, féldrágaköveket, ékszereket.

FLUX Fesztivál – Közösség zenével

Október 17-én, szombaton a marosvásárhelyi Mihai Eminescu Kulturális Központ ad otthont az első FLUX Fesztivál – Közösség zenével elnevezésű rendezvénynek. A fesztivál élő koncertekkel, zenei workshopokkal, valamint közönségtalálkozó várja az érdeklődőket. A rendezvény 14 órakor zenei workshopokkal kezdődik, 19 órától koncertek lesznek. Fellép a Iarmarock DP, a VICII és a SERTAR. A belépés díjtalan. Szervező a Marosvásárhelyi Kulturális, Művészeti és Szabadidő Központ, partnerségben az Artbastian Egyesülettel.

Képernyők között felnőni – Pöltl Ákos előadása

A Szülők Iskolája következő alkalmán Pöltl Ákos családbiztonsági szakértő október 23-án 18 órától tart előadást a Philothea Klubban (Posta utca 2. szám) egy olyan témáról (a digitális világ gyerekekre gyakorolt hatásáról), amely a szülők számára egyre nagyobb kihívást jelent: szó lesz arról is, hogy mit tehetnek a szülők ebben a helyzetben. A részvétel ingyenes, de regisztrációhoz kötött. Regisztráció: https://forms.gle/iTrFVBH4maNXurYC7

NÉPÚJSÁG
MAROS MEGYEI NAPILAP
Kiadja az IMPRESS KFT.
FŐSZERKESZTŐ: Karácsonyi Zsigmond
FŐSZERKESZTŐ-HELYETTES: Benedek István
LAPSZERKESZTŐ: Vajda György

MUNKATÁRSAK: Bodolai Gyöngyi, Farczádi Attila, Gligor Róbert László, Kaáli Nagy Botond, Mezey Sarolta, Nagy-Bodó Szilárd, Nagy Miklós Kund, Nagy Székely Ildikó, Nagy Tibor (fotó), Sófalvi Szidónia, Szeredai Vivien, Szer Pálosy Piroska. **KORREKTÚRA:** Horváth Éva, Mátyus Beáta. **TÖRDELÉS:** Donáth-Nagy György, Makkai Melánia, Vajda Gyöngyi. **FŐKÖNYVELŐ:** Nagy Melinda. **REKLÁM-LAPTERJESZTÉS:** Madaras Éva Adrienn. **APRÓHIRDETÉS:** Petres Emília. • Tel.: munkanapokon 9–14 óra között 0265-268-854, délután: 0728-082-259, e-mail: reklam@e-nepujsag.ro
SZERKESZTŐSÉG: 540015 Marosvásárhely, Dózsa György út 9. szám, II. emelet. **Internet:** www.e-nepujsag.ro **E-mail:** nepujsag@e-nepujsag.ro
Telefon: titkárság: 0265-266-780; tel/fax: 0265-266-270. **Nyomda:** Palatino.
A szerkesztőség véleménye nem feltétlenül azonos a szerzők véleményével.
Előfizetés a postahivatalokban, a postásoknál és a szerkesztőségben: tel. 0728-082-259.
Hirdetési irodánk nyitvatartási rendje: hétfő, kedd, szerda, csütörtök: 9–15, péntek: 9–14 óra között, szombat, vasárnap: zárva.

6423578000076
ISSN 1220–3475 (print);
ISSN 1584–3238 (online)

Tizenkilenc új magyar nyelvű tankönyv készült el a kilencedikeseknek

Összesen 19 új magyar nyelvű tankönyv nyert a 9. osztályos tankönyvek közbeszerzési eljárásain, több tantárgyból, különböző szakirányok számára. Magyar nyelv és irodalomból, matematikából, biológiából, fizikából, informatikából és információs technológiából, vizuális nevelésből, vallásból, valamint személyiségfejlesztésből és pályaorientációból is készültek új tankönyvek.

Korábban többnyire románból fordították magyarra a tankönyveket. Ezeket az új könyveket eleve magyarul írták a pedagógusok és szakemberek, figyelembe véve a magyar nyelvű oktatás sajátosságait és a magyar diákok igényeit – hívta fel a figyelmet Mihályfalvi Katalin, az RMDSZ oktatásért felelős ügyvezető alelnöke. Ehhez több lépésre is szükség volt, emelte ki: az RMDSZ elérte, hogy lehessen magyarul is tankönyveket írni. Képzéseket szervezett a pedagógusoknak, és a Communitas Alapítvánnyal közösen pályázatot írt ki a tankönyvírás támogatására.

Az RMDSZ köszöni a szerzőknek, a szakembereknek és a Kreatív Kiadó munkatársainak, hogy elkészítették ezeket a tankönyveket. „Tudjuk, hogy van még tennivalónk. Azért folytatjuk a munkát, hogy minden évfolyamon, minden tantárgyból legyenek korszerű magyar nyelvű tankönyvek, amelyekből a diákok tanulhatnak, a pedagógusok pedig taníthatnak” – tette hozzá Szabó Ödön oktatási szakpolitikus, parlamenti képviselő. (*közlemény*)

Újabb C–130-as Hercules katonai repülőgépet kapott Románia az Egyesült Államoktól

Újabb használt C–130H típusú, négy légcsavaros teherszállító katonai repülőgépet adott át ingyenesen az Egyesült Államok Romániának – jelentette az Agerpres hírügynökség.

Az otopeni-i légitámaszponton szerdán tartott átadáson Radu Miruţă ügyvivő védelmi miniszter közölte: a repülőgépen elvégzett karbantartási munkálatok legalább 3 év használatot tesznek még lehetővé. Ez a nyolcadik ilyen típusú repülőgép, amely csatlakozik a román hadsereg állományához, és újabb több, használatban lévő modelltársánál – tette hozzá.

Darryl Nirenberg, az Egyesült Államok bukaresti nagykövete szerint a repülőgép az USA Feleslegessé vált védelmi eszközök (EDA) nevű programja révén kerül a román légierő flottájába.

„Mai üzenetünk egyértelmű: Románia nincs egyedül. Az Egyesült Államok itt van, a NATO itt van” – jelentette ki az Egyesült Államok bukaresti nagykövete.

Az első C–130-as szállítógép 30 éve érkezett Romániába, az első külföldi missziót pedig 1997-ben hajtották végre.

A román C–130-asok számos nemzetközi gyakorlaton és humanitárius misszióban vettek részt Európában, Ázsiában és Afrikában. Több mint ötven ország használja ezt a repülőgéptípust, amely a világ egyik legelterjedtebb katonai szállítórepülőgépe. (*MTI*)

Nicuşor Dan üdvözölte az ukrajnai nemzeti kisebbségek anyanyelvi oktatási jogait bővítő törvénymódosítást

Az államfő üdvözölte kedden, hogy Volodimir Zelenszkij ukrán elnök kihirdette a nemzeti kisebbségek anyanyelvi oktatási jogait bővítő törvénymódosítást.

Nicuşor Dan úgy értékelte: az új szabályozás megerősíti az Európai Unió hivatalos nyelveiként elismert kisebbségi nyelveken szervezett oktatás jogi kereteit, és egyértelművé teszi, hogy az anyanyelv minden körülmények között használható, nem csak a tanórákon.

„Úgy véljük, hogy Ukrajna ily módon megerősíti európai uniós tagjelölti pozícióját, Románia pedig határozottan támogatja Ukrajna integrációjának folyamatát” – szögezte le a román elnök a Facebook-oldalán.

Bukarest továbbra is együttműködik a román közösségekkel és az ukrán hatóságokkal annak érdekében, hogy a jogszabályok végrehajtása lehetőséget biztosítson a román gyermekek számára az anyanyelvükön való tanulásra, a középiskolát is beleértve – ígérte Nicuşor Dan. Szerinte az anyanyelvi oktatás ügye nem elvont kérdés az Ukrajnai román családok számára. A gyermekek oktatásának nyelve az identitás megőrzéséről szól, lehetővé teszi a kulturális örökség továbbadását a következő generációknak – hangsúlyozta.

Nicuşor Dan kifejezte reményét, hogy a román–ukrán együttműködés és őszinte párbeszéd egyre jobb eredményeket hoz mindkét ország számára, ugyanakkor leszögezte: Románia aktívan képviseli érdekeit, és kiemelt figyelmet fordít az ország határain kívül élő románok jogainak érvényesítésére.

Az ukrán parlament hétfőn fogadta el a nemzeti kisebbségek nyelvén folyó oktatásról szóló törvénymódosítást, amelyet nem sokkal a parlamenti szavazás után Volodimir Zelenszkij ukrán elnök alá is aláírt.

Az Ukrinform hírügynökség szerint a módosítások az iskolai oktatást, az oktatási dokumentumok kiállítását, a külső értékelések lebonyolítását, valamint az oktatási intézmények különleges jogállásának megőrzését érintik. Az oktatás nyelve továbbra is az ukrán marad, ugyanakkor azokban az iskolákban, ahol Ukrajna valamely őshonos népének vagy az EU valamely hivatalos nyelvét beszélő nemzeti kisebbségnek a nyelvén oktató osztályok működnek, garantálják az adott nyelv használatának jogát az államnyelv mellett az oktatás során, valamint a tanulók és az oktatási folyamat más résztvevői közötti kommunikációban az intézmény épületében és területén.

A törvény lehetővé teszi, hogy az iskolák, ahol a tanulók több mint 50 százaléka valamely, az EU-ban hivatalos nyelvnek számító nemzeti kisebbségi nyelven tanul, nemzetiségi oktatási intézményi státuszt kapjon. (*MTI*)

Az EU 2,86 milliárd eurót folyósított Ukrajnának katonai beszerzésekre

Az Európai Bizottság 2,86 milliárd eurót folyósított szerdán Ukrajnának a 90 milliárd eurós uniós támogatási hitel védelmi célú keretéből; az összeget drónok, légvédelmi rendszerek, rakéták, radarok, elektronikai hadviselési eszközök és lőszerek beszerzésére fordítják – közölte a brüsszeli testület.

Ursula von der Leyen, az Európai Bizottság elnöke a bejelentés kapcsán hangsúlyozta: a szerdai finanszírozás Ukrajna legsürgetőbb katonai szükségleteinek kielégítését szolgálja, különös tekintettel a védekezéshez nélkülözhetetlen drónokra és rakétákra.

„Miközben Oroszország megrekedt a frontvonalakon, tovább fokozza az ukrán civilek és infrastruktúra elleni kegyetlen légitámadásait. Európa rendíthetetlen támogatása minden eddiginél fontosabb ahhoz, hogy Ukrajna megvédhesse légterét, és emberéleteket menthessen” – fogalmazott az elnök.

Az Európai Bizottság tájékoztatása szerint a 2026–2027-es időszakra szóló ukrajnai támogatási hitelből előzetesen 60 milliárd eurót védelmi célokra, 30 milliárd eurót pedig költségvetési támogatásra különítettek el.

Az idén 28,3 milliárd euró folyósítását tervezik az ukrán védelmi ipari kapacitások támogatására. A védelmi célú hitelkeretből a következő hetekben további kifizetések várhatók.

A testület közölte: a katonai felszerelések mielőbbi kiszállítása különösen fontos az orosz invázió kezdete óta eltelt negyedik télre készülő Ukrajna számára, hogy fegyveres erői hatékonyabban védhessék a lakosságot és a városokat az orosz támadásokkal szemben.

A támogatások felhasználásáról Ukrajna változó szükségleteinek figyelembevételével döntenek, a kifizetések pedig előre meghatározott feltételekhez és ellenőrzési mechanizmusokhoz kötöttek.

A bizottság adatai szerint az Európai Unió és tagállamai 2022 óta összesen 231,5 milliárd euró támogatást nyújtottak Ukrajnának, amelyből 3,8 milliárd euró a befagyasztott orosz vagyoneszközök hozamából származott. (*MTI*)

ORSZÁG – VILÁG

A pápát kezelő orvoscsoport szerint problémamentes a műtét utáni helyzet

A pápán végzett sebészi beavatkozást követő vizsgálatok megfelelőek, az eredmények problémamentes operáció utáni helyzetet erősítenek meg – közölték a XIV. Leó állapotát kísérő orvoscsoport vezetői szerdán. A római klinikán kiadott orvosi közlemény szerint XIV. León vér- és mellkasi röntgenvizsgálatot végeztek. A pápa légzési gyógytornát végzett, és elkezdett járni a Gemelli-klinika kórtermében – írták a sebész főorvosok. A katolikus egyházfőn kedden kilencven perces műtétet hajtottak végre, amelynek során rosszindulatú daganatot távolítottak el a jobb tüdejéből. (*MTI*)

A PNL megszavazza a Niculescu-kormányt, de ellenzékbe vonul

A Nemzeti Liberális Párt (PNL) szenátusi és képviselőházi frakciói szerdán úgy határoztak, hogy megszavazzák a Niculescu-kormány beiktatását, illetve hogy a párt ellenzékbe vonul – jelentette be az ülés után Ionel Bogdan pártszóvivő. Tájékoztatása értelmében a liberális parlamenti képviselők és szenátorok elvi támogatásukat adták ahhoz is, hogy a PNL megállapodást kössön Luca Niculescu kijelölt miniszterelnökkel. Bogdan szerint ez nem koalíciós szerződés lenne, hanem világosan meghatározott célokat tartalmazó megállapodás. Mindhárom szavazás véleményező jellegű volt, a végső döntést a PNL országos vezetősége hozza majd meg – hangsúlyozta Ionel Bogdan. (*Agerpres*)

Drón hatolt be rövid időre a román légtérbe Sulinánál

Drónt észlelt a hadsereg radarrendszere szerda délelőtt az ukrán–román folyami határ közelében, a légi célpont rövid időre behatolt Románia légterébe Sulina keleti részének környékén – közölte a védelmi minisztérium. A légi célpont megfigyelésére a 86-os borceai légibázisról felszállt a román légierő két F–16-os vadászgépe. A radaradatok szerint a légi célpont rövid időre behatolt a román légtérbe Sulina keleti részének közelében, a Fekete-tenger fölött, majd átment az ukrán légtérbe, ahol lelőtték – tájékoztatott a szaktárca Facebook-oldalán. (*Agerpres*)

Közel 370 ezer SMURD-bevetés kilenc hónap alatt

Az év első kilenc hónapjában 369.970 esethez riasztották a rohammentő szolgálat (SMURD) egységeit Romániában; a legtöbb bevetést Bukarestben és Ilfov megyében jegyezték – közölte szerdán a Katasztrófavédelmi Főfelügyelőség (IGSU). A tájékoztatás szerint a január és szeptember közötti bevetések során összesen 377.138 személyt – 347.214 felnőttet és 29.924 gyermeket – részesítettek sürgősségi ellátásban. Műszaki mentésre 1757 alkalommal volt szükség a vizsgált időszakban, ezekben az esetekben 2472 embernek – 2322 felnőttnek és 150 gyermeknek – nyújtottak segítséget. (*Agerpres*)

Francia vészcsengők

(Folytatás az 1. oldalról)

hogy a csoport itteni cégének a termelése jelentősen visszaesett, és az is sokat mond, hogy a „nemzeti” márka most már egész komoly modellpalettájából csak két típus készül a regáti üzemben. És a közelmúltban beharangozott új modelleket sem itt tervezik gyártani.

Ha végre sikerül egy kormányt összeférceln a sokadik nekifutásra, az rendesen fel kéne bogozza a felkötnivalóját ilyen vészcsengők hallatán. A francia autókonszernt nyugodtan nevezhetjük a hazai gazdaság egyik motorjának abból kifolyólag, hogy csak a hazai autógyáruk az ország bruttó nemzeti összтermékének a több mint 2%-át adja, és a ráépülő beszállítói iparral együtt ez a hányad már 14%. Az üzemükben és a beszállítóiknál csaknem 400 ezer ember keresi a kenyerét, ami a hazai versenyszféra teljes alkalmazotti létszámának közel a tizede. Ha ez a motor lefullad, akkor a hazai ipar jelentős részének, úgy ahogy van, lehet harangozni. Öröm az ürömben, hogy a nagy kitettség kölcsönös, mivel szép hazánk az egyetlen ország, ahol a franciák a teljes ipari láncot kiépítették a tervezéstől a gyártásig és a logisztikáig. Nem tudják egyik napról a másikra venni a kalapjukat, és távozni, viszont, ha bajban vannak, az a teljes román gazdaságnak bajt jelent. Ha eddig még nem lett volna bajból is elég ebben a jobb sorsra érdemes országban.

Lezárult a DNA vizsgálata a Soós Zoltán polgármestert érintő egyik ügyben

(Folytatás az 1. oldalról)

Marosvásárhelyt nem hátráltathatják a politikai ellentétek

– *Soós Zoltán* a DNA-ügy lezárása kapcsán lapunknak nyilatkozva elmondta:

– Marosvásárhelynek arra van szüksége, hogy a fejlődését biztosítsuk, hogy a projektek, a beruházások folytatódjanak. Látjuk, hogy hová vezet a politikai háború. Romániának több mint 120 napja nincs kormánya, mert vitatkoznak a politikusok, ahelyett, hogy az országot irányítanák. Ezt a hibát nem szabad elkövetni Marosvásárhelyen. Igazából két DNA-s dosszié volt, amiben elindult a kivizsgálás, és az egyiket zárták le, ami az alkalmazásokkal volt kapcsolatos. Megállapították, hogy nem volt semmi törvénysértés. Harminc embert hurcoltak meg, kabinettagokat, a városháza alkalmazottait, ez a feljelentő felelőssége. Nyilván egy politikai bosszú volt, Claudiu Maior volt a feljelentő. A másik ügyben egy Popescu nevű úriember volt a feljelentő, aki szintén az előbbi személyhez köthető. Az első ügyet zárta le a korrupcióellenes ügyészség. Egyikben sem állapítottak meg bűncselekményt, sem vádemelés nem történt. Bízom abban, hogy a második ügyben is napvilágra kerül az igazság, és sikeresen lezárul az ügy. Marad a rossz emlék meg a meghurcoltatás. De előre kell tekinteni. Azért tartom mindezt jónak nyilvánosságra hozni, mert sok negatív infó jelent meg a közösségi médiában, és értsék meg az emberek, hogy nagyon könnyű valakit megvádolni mindenféle bizonyíték nélkül, rásütni, hogy ezt meg azt csinálta, s közben kiderül, hogy a dolognak nincs semmilyen valós háttere. Örülök, hogy lezárult. Az a fontos, hogy a város közössége érezze, hogy nem azért vagyunk itt, hogy egymás haját tépjük, hanem azért, hogy a város jövőjét építsük – fogalmazott Soós Zoltán polgármester.

Mint ismeretes, a vádhatóság egyebek mellett azt vizsgálta, törvényesen alkalmazták-e a városvezetők négy új személyi tanácsadóját, illetve jogszerűen helyeztek-e át alkalmazottakat a marosvásárhelyi városházára a szomszédos Marosszentgyörgyről és Jeddről.

A másik ügyben a polgármestert tavaly öt hónapra hivatala gyakorlásától is eltiltották az ügyészek egy 2024-ben indított, azóta is lezáratlan bűnvádi eljárás keretében, amelyben vesztegetés elfogadásával gyanúsítják. Soós Zoltán több mint fél évig hatósági felügyelet alatt állt, miután a DNA azzal gyanúsította meg, hogy 2021 és 2024 között mintegy 200 ezer euró értékben kapott közvetett módon festményeket egy üzletembertől, aki állítólag azt akarta elérni, hogy polgármesterként az ő cégével kössön szerződést útjavítási és csatornázási munkálatokra.

Soós Zoltán Fotó: Nagy Tibor (archív)

Az ügy kirobbanásakor, 2024 decemberében Soós Zoltánt 24 órára őrizetbe vette a DNA – a hírtelevíziók bilincsbe verten, méltatlan helyzetbe hozva sugározták a történteket –, de előzetes letartóztatását a Maros megyei törvényszék elutasította, helyette hatósági felügyeletet rendelt el.

Gyermeknevelési szabadság után

Sok kisgyerekes szülőben ott a bizonytalanság: vajon hogyan fogadják majd őket a munkahelyükön a GYES lejárta után? A technológiai fejlődés, a gyerekek gyakori betegségei és a rugalmatlan munkafeltételek miatt sokan tartanak attól, hogy a munkáltatók inkább megszabadulnak tőlük. Miután *Csép Éva Andrea* parlamenti képviselő (fotó) a közösségi médiában beszélt erről a sokakat érintő problémáról, megkerestük őt, hogy részletesebben kifejtse a szülőket megillető jogokat, a jogorvoslati lehetőségeket és a munkaerőpiaci kihívásokat.

Sófalvi Szidónia

Állandó szorongás a visszatérés előtt

A kisgyerekes anyákban szinte állandóan ott motoszkál a kérdés: mi lesz, amikor a gyermek betölti a két- vagy a hároméves kort, és vissza kell menni munkába? A képviselő tapasztalatai szerint ez egy, a kismamákat állandóan foglalkoztató kérdés amiatt, hogy a kétévi munkahelyi kiesés alatt a technológia sokat fejlődik. Ez az oka annak, amitől sok édesanya tart: hogy nem tudják tartani a lépést, vagy a munkáltatók nem fogadják vissza őket. Sőt, mint rámutatott: „Sok esetben a munkáltató kéri fel arra az édesanyát, hogy akkor mondjon fel”, a szülők pedig sokszor azért nem mernek fellépni, mert annyira örvendenek, hogy munkahelyük van, hogy mindent, akármit elfogadnak. Csép Éva Andrea hangsúlyozza, hogy nem kell mindent elfogadni, hiszen a munkavállalónak joga van ugyanarra az állásra visszatérni azzal a bérrel, amellyel a gyermeknevelési szabadság előtt elment.

Mi védi valójában a kismamákat?

A törvény tiszta garanciát nyújt a visszatérőknek: ha a szülő visszatér a munkahelyére, és megkapja a 650 lejes visszatérési támogatást, a jogszabály értelmében „hat hónapig, ameddig ő ezt kapja, addig nem lehet felmondani a munkaviszonyt”, kivéve a különleges, törvényben meghatározott kivételes eseteket.

„Minden írásban kell történjen”

Ha a munkáltató mégis megpróbálja megkerülni a szabályokat, a legfontosabb szabály, hogy ne mondjunk fel hirtelen, és szóban semmit se intézzünk. A képviselő kiemeli: „Minden írásban kell történjen, nem szóban, mert annak nincs jogi ereje.” Első lépésként a higgadt egyeztetést, megbeszélést kell választani, hiszen sok helyzetet tisztázni lehet a munkáltatóval, aki gyakran csak attól tart, hogy a visszatérő szülő a gyakori gyerekbetegségek vagy a hirtelen jött otthonmaradások miatt kevésbé lesz rugalmas. Ha a megegyezés nem vezet eredményre, a területi munkaügyi felügyelőséghez (ITM) vagy akár a bírósághoz lehet fordulni, amennyiben pedig a kisgyermekes státusz miatti megkülönböztetés éri a munkavállalót, az Országos Diszkriminációellenes Tanácshoz is fordulhat.

Tervezett változtatások

A modern munkaerőpiac egyre inkább elavultnak és rugalmatlannak bizonyul, miközben nagy kihívást jelent a kisgyerekes szülők támogatása. Csép Éva Andrea elmondása szerint jelenleg is azon dolgoznak, hogy hogyan tudják flexibilizálni a munkavégzési formákat, olyan többféle munkaszerződést életbe ültetve, amelyek valódi mozgásteret biztosítanak az alkalmazottaknak. A jogi keretek bővítése mellett a nyugdíjazási szabályok igazságosabbá tételén is fáradoznak: probléma jelenleg az a 2001 áprilisa és 2006 januárja közötti időszak, amikor a gyermeknevelési szabadságot betegszabadságként tartották nyilván, így a most nyugdíjba vonuló anyák esetében ezt nem teljes értékű gyermeknevelési időként számolják el. Ezen a helyzeten egy most kidolgozott módosítás hivatott változtatni, hogy az érintett édesanyák is megkapják a teljes körű jogosultságaikat.

Fotó: Sófalvi Szidónia

CSÜTÖRTÖKI KIMENŐ

Fűtési szezon

Sebestyén Mihály

Az idők szavára hallgatva begyújtottunk. Reggelente fűtünk be magunknak, nem másoknak, ha félreértettél volna, sietek megvilágosítani elmédet, és jóindulatunkról, illetve fázásunkról is biztosítalak, ó nyájas és hasonlóan didergőre váltó olvasó. Egyelőre óvatosan, csak fél órácskát hagyjuk a kazánt dohogni. Ennyivel is kimelegszik ez idő tájt az egész lakás. Mint otthon ülő, merem állítani, estig elegendő a belhőmérséklet. A tévéhíradóig mindenképpen nem esik súlyos kifogás alá, akkor aztán újabb „próbafűtés” következik.

Ez az ún. „próbafűtés” még a kollektív és lakótelepi kazánházak boldogtalan korszakából maradt reánk, fészkelte be magát szókincsünkbe. Jelesül ez azt jelentette – a fiatalabb önkazánvilágba született fázótársaimnak említeném –, hogy október 15-én indulhatott meg a kollektív melegítés oly módon, hogy a legfelső emeleten lakó kiürítette a tavasz óta levegővel telt és vastag pakurával szennyezett csöveket, a vécékagylóba eresztve a bűzös levet, mindaddig, amíg meleg és már tisztább vizek csordogáltak ki a csövön. Akkor a családok más tagjait arra biztatták, hogy fogdossák gyakorta a fűtőtesteket (hazai szóhasználatban, magánszférában a kalorifereket), és jelentsék időről időre boldog és felszabadult mosolykedéllyel: melegszenek, mi több, forrósodnak az öntvényparipák az ablakok alatt.

Persze ez nem volt ilyen pofonegyszerű. A fűtés megindításának az volt az alapfeltétele, alkotmányos és törvényben szabályozott indoka, ha a hőmérséklet október tizenötödike előtt három napon át 5 vagy 6 Celsius-fok alá mert süllyedni. (Lehet, hogy a hőminimum tekintetében tévednék, ezért kedves tapasztaltabb didergőtársaim a múltból majd ki fognak alkalom- és facebook-adtán javítani, nem kis lelki diadallal, hogy jobban emlékeznek a fűtés mikéntjére, mint e sorok írója.)

Ha aztán a fűtés belelendült a rutinba, akkor szabályozása lehetetlen volt, a fűtőtestek csapjai, kormányai (miként a jelenlegi hazai állapotokkal is illusztrálhatnám) működésképtelennek bizonyultak. A legegyszerűbb és legősibb szabályozás és hőmegtartás az ablakok, bejárati ajtók ki-, illetve bezárása, avagy a kereszthuzat képzése volt, marad(t).

Azóta sokat változtunk. Minden házban van már saját kazán és egyéni fűtésrendszer. Korlátozás nélkül. (Azaz az egyetlen korlátozó tényező a számlák növekvő nagysága – vö. mértani haladványban.) És ezzel kapcsolatban ismételten figyelmeztetnek a szakemberek, hogy a sok-sok kazánhoz sok-sok, rendszerint ugyanannyi kémény tartozik, ezek pedig tekintélyes mennyiségű szilárd részecskéket eregetnek ki szüntelen az atmoszférába, mely nagyban hozzájárul a levegőszennyezéshez, ill. a környezeti károk tetemesítéséhez. Vissza kellene térni a kollektív fűtéshez (!?), vagy másféle fűtőanyagot kellene fogyasztani, nem föld- és/vagy aragázt. Elektromosat, fát (energiafűz), házi szélerőművet beszerezni, atomreaktort a hozzá rendelt marosi vízállással stb. (Csak megjegyzem: az aragáz nem menyasszonyi eredetű.) Ezenfelül termelődik a szén-monoxid az elégtelen égés következtében, gyakorta kell (át)szellőztetni a lakást, nem különben szén-monoxid-érzékelőt beszerezni.

Vedd mindehhez: rajtaütésszerűen jelennek meg az ellenőrző közegek (háromtagú brigádok), keménykednek, büntetnek, javasolnak, mérnek, végzik a dolgukat. És mi fizetünk.

Midőn ezeket a sorokat írom fűtőtest(vér)em testmeleg, hozzábújok: már nem is érzem magamat magányosnak. (Részvéttáviratokat a szerkesztőség címére kérem postázni.)

Harmónia
A NÉPÚJSÁG HETI EGÉSZSÉG-ÉLETMÓD MELLÉKLETE
SZERKESZTETTE: BODOLAI GYÖNGYI

Betegség, orvosok, orvoslás a magyar irodalomban (92.)

A történelmi mélypont évszázada
Apáczai Csere János

A XVII. századot Zrínyi Miklós *Az török áfium ellen való orvosság* című röpirata óta s valójában egyfajta történészi konszenzus alapján szokás volt a magyar romlás évszázadának „kinevezni”, ugyanakkor a rugalmas ellenállás, a túlélés és a csodálatos megmaradás századaként is tekinthetünk e történelmi mélypontra. A középkori gazdag királyság szétesése, a borzasztó pusztítások, a külső-belső háborúságok és veszteségek ellenére a népszaporulat általánosságban (bár régiónként különféleképpen) megmaradt, a magyarság sem nyelvét, sem keresztyén hitét, sem szellemi-kulturális gyarapodását nem adta fel. A XVII. század – átnyúlva már a XVIII. századba – olyan szellemi nagyságokat termett, mint *Apáczai Csere János*, *Bethlen Miklós*, *Pápai Páriz Ferenc* – és nagyon sokan mások.
Sorozatunkban az imént említettekről feltétlenül szólnunk kell.

Apáczai Csere János – Gy. Szabó Béla metszete

Kiss Zsuzsánna

A logikától az orvostudományig

Apáczai Csere János (Apáca, 1625. június 10. körül – 1659. december 31.) harmincnégy életéve alatt a magyar tudományosság és közművelődés alapjait teremtette meg, a logikától az orvostudományig a fejlettebb Nyugat minden tudományágának korabeli tudásszintjét magyarra fordította, írt, szervezett, tanított, sőt iskolát teremtett és olyan tanítványokat nevelt ki, mint Pápai Páriz és Bethlen Miklós. „*Szerencsétlen és nem emelkedhetik tökéletességre az a nép, amelyiknek a tudományokat idegen nyelven kell megtanulnia”*, írta főművében a Brassó környéki szabadosoktól származó székely fiatalember, aki öt év külföldi egyetemi tanulmányok után (1648 nyarától 1653 augusztusáig Franeker, Leyden, Utrecht, Harderwijk) németalföldi feleségét és elsőszülött kisgyermekét magával hozva tért haza, hogy a sötétség oszlatásában oroszlánrészt vállaljon a függetlensége végnapjait élő kicsiny Erdélyországban. Apáczai a református egyház (Geleji Katona István püspök) támogatásával tanulhatott külföldön, és mint érett gondolkodót, szintén a református egyház (Csulai György püspök) hívta haza. Több város (Kézdivásárhely, Nagyenyed, Udvarhely és Sárospatak) várta őt kollégiumába, de Apáczai a fejedelemség két központjában, előbb Gyulafehérváron, aztán Kolozsváron tevékenykedett. „Haladó” társadalmi nézetei, avagy kiváló pedagógusi munkássága és bámulatos enciklopédikus tudása sajnos „ingerelte” a II. Rákóczi György körüli befolyásos és intrikus embereket: az Angliából érkezett Isaac Basire-t és a jezsuitákat. A legreménytelenebb helyzetekben is Apáczai törhetetlen hittel szervezte az iskolát, tanított és írt. Kevesen, de voltak, akik mindvégig kiálltak mellette: sokszoros meghurcoltatása közepette ingyenebédről gondoskodtak családja és a maga számára, hivatalosan és anyagilag is támogatták (Lorántffy Zsuzsanna fejedelemasszony és a Bethlen grófok). Azonban az élete mécsesét sebesen égető tudóssal, aki hatalmas életművet alkotott, kegyetlenül korán végzett a szárazbetegség (tüdőbaj).

Máig is érvényes magyar terminológiát alkotott

A „minden igaz és hasznos bölcsességeknek szép rendbe foglalt és magyar nyelven világra bocsátott” *Magyar Encyclopaedia* első nyolc része még Hollandiában készült el; ezek a fejezetek jóval kidolgozottabbak és terjedelmesebbek, mint a továbbiak. A további részeket Apáczai már hazatérte után, otthonról küldte levélben Utrechtbe, ahol a tizenkét részbe foglalt teljes mű 1655-ben jelent meg. A karteziánus (René Descartes gondolatrendszerét követő) enciklopédista ugyan az évszázad mechanisztikus világmagyarázatán belül vizsgálódik, de olykor kitekint az ember, mint élő automata (önműködő gép) felfogás keretei közül. A reneszánsz leghaladóbb (kopernikuszi) világképét a kortárs tudósok szemléletével egyesítette. Nagy hatással volt rá William Harvey 1628-ban megjelent vérkeringés-elmélete, Heinrich Regius 1651-es *Philosophia naturalis* című művének világképe és a XVI. századi Andreas Vesalius (1514–1564) főbb műve, a *De humani corporis fabrica libri septem* (Bázel, 1543 és 1555). Forrásait felhasználva, jól kiforrott, egységes, világos és szép magyar gondolatrendszert teremt. Bizonyos tudományágakban esetenként máig érvényes magyar terminológiát alkot meg. Orvosi szempontból az enciklopédia hetedik, *A földi dolgokról* című fejezete a legizgalmasabb. A hetedik fejezet a VIII. résztől a XXXVIII. alfejezetig az ember anatómiájával, élettanával, illetve az emberi egészség és betegség összefüggéseivel foglalkozik. Apáczai az emberi testrészeket, a csontozatot, a belső szerveket és az idegrendszert is szerves egységben láttatja. A szívet a maga valóságos négyosztatúságában írja le, és hangsúlyozza, hogy a bal és a jobb „kebelecske” két-két „edényre” vagy „üregre” (kamrára és pitvarra) oszlik, melyek között „temérdek hús”, „sövény” van. A szájadékokról és szívbillentyűkről is tud: az előbbieket „fülecskéknek”, „zsebecskéknek”, az utóbbiakat „tokoknak” nevezi, „melyek kűvül befelé nézvén, a benn való vérnek kijövetelét megellenzik” (Apáczai Csere János: Magyar Encyclopaedia, Bukarest, Kriterion, 1977, XXI., 230.

A vércsinálás, az emésztés, a nemi szervek (a méh), az érzékszervek

A „vércsinálást”, a „vérnek kerengését” helyesen, szabatosan és igen ízesen írja le. Beszél világosan az artériás és a vénás erekről („eres életerek és tágas erek”), homályosabban a kis és a nagy vérkörről („tüdős és nagy életerek”). A pulzust „érszökésnek” kereszteli, a systolét mint „fellövelkedést”, a diastolét mint „lelohadást” magyarázza. E magyarázat szerint ugyan a vért szállító rostokban a „lelkek” meghígulnak és besűrűsödnek… Apáczai háromféle lélekről is beszél az emberi test kapcsán, az első lélek maga az istentől eredő szellemi funkciója az embernek, a második lélek-fogalom az erekben keringő változó állagú valamikre („pára”: plazma?) vonatkozik, a harmadikféle „lelkek” az idegingerület még fel nem ismert fogalmát képviselik! A „vércsinálás” következményeképpen tudunk lélegezni, fejtegeti Apáczai, mégpedig két szakaszban: a „bészívás” és a „kilehellés” egymásutánjában. Az emésztést aprólékosan leírja, „főzésnek” nevezi, és a nyeléstől, a gyomorszáj ingerlődésétől a belek mozgásáig követi a táplálék útját. A kiválasztást Apáczainál „elváladás”. Tárgyalja a máj, az epe, a húgyhólyag, a húgyvezeték és a belek működését (ezeket mind mai nevükön nevezi). Az anyagcsere végtermékeit és a szervezet egyéb „rútságait” a korra jellemző precizitással írja le („vizelet, gané, fülsár, takony, nyál, pök/köpet, veríték, könny”). Az élettani fejezetek külön szólnak az állatokról és az emberről, illetve a nemi szervektől az utódnevelésig mindenről részletesen. Apáczai a nem jó helyen megtapadt megtermékenyített petesejtből származó embrió életképtelenségéről is tájékoztatja olvasóit: „A csuda az élő állatnak a méhen mód nélkül való egybealkotása” (monstrum, XXIII., 236.). Figyelemre méltó, hogy míg a méh (uteri) Lencsés Györgynél még „madra”, itt már megvan mint méh! Különösen szabatos – a korabeli optika fejlett színvonala miatt – az érzékszervek működésének leírása, főleg a látásé, a helyes, a rövid- és a távollátásé is. Ami az agy, az idegrendszer, az elme működését, illetve az érzelmek (nála indulatok), a szokások, az emberi jellemvonások sokféleségét illeti, Apáczai nagyon részletes, körültekintő és aprólékos. Taglalja a „bölcsület, szerelem, kívánság, gonosz akarat, reménség, serénség, merészség, félénkség, szorgalmatosság” stb. jellemvonásokat. Ugyanakkor a kortudat foglya is. A „hét bokor inak” az Encyclopaediában hét pár agyideget jelentenek; ennyiről tudtak akkor, míg ma tizenhárom párról van tudomásunk. Versbe foglalva a hét bokor inat így írja le szerzőnk – az idegpárok sorrendje, számozása nem felel meg a mainak:

„Lát az élő, mozdít szemet a
más, harmada kóstol
S a negyed, hall az ötöd, vándor
a hatodik, heted a nyelv.” (XXIV., 237.) Ezek tehát az inak vagy „idegenek”, ma idegek.

Az elme és a lélek székhelye

Az agy központjának, az elme és a lélek székhelyének akkoriban a tobozmirigyet tartották. Apáczai így ír róla: „5. Minden érzékenységnek fészke a fenyőmakkocska az agyban. 6. Az agy kebelecskéi azok az odúk, melyek az agyon szerteszéllyel elszélledvén és az ő belső szénekkel sok apró menedékeken nézvén az agy rostocskáiba, melyeken az élő állati lelkek teremnek, kik onnan az egész testen elosztatnak.” (XXIV., 237.) Az egészségről, a betegségekről és a gyógyításról nyolc fejezetet ír Apáczai (XXX–XXXVIII). Külön ír a tisztálkodásról. Az évszakok szerint különböző javallatait (szokásjog) fogalmazza meg az étkezésnek, a pihenésnek és a tevékenykedésnek. Apáczai az egészség különféle változatait mutatja be az emberi alkat, természet és az életvitel szerint. Ír az egészség megőrzéséről; a „tántorgó” és „első” egészség megerősítésének lehetőségeiről. Pihenés, böjt, bizonyos ételek fogyasztása, érvágás, purgáció, aloe és pirulák, mértékletesség, a „maradék erőtlenség” felszámolása és az „élni kell” józansága. Vannak „nyilvánvaló, rejtegetett, mindéltig tartó, eloszolható, alattomba való” betegségek (XXXI., 257.).

A betegség megismerése, lezajlásának előrelátása és gyógyítása

A „megsértődött” szervezet erőnléte, a beteg életkörülményei, szokásai (!) és az adott betegség támadóereje kölcsönhatásba lépnek, s ezt a kölcsönhatást kell az orvosnak előre látnia. A betegség hosszasan kialakuló vagy hirtelen lecsapó jelenség, tehát annak „elvégződése”, a „feloldoztatás” is hosszú folyamat, több „fordulással”, változással jár (XXXIV., 271–273.). Egyes betegségek kifakadnak, mint a himlő, de a verítékezés is egyfajta kifakadás; amikor egyik baj másik bajba fordul át, akkor az „elcserélődés” esete áll fenn (273.). Apáczai beszél tüneti és oki kezelésről, kölcsönhatásokról, kézzel végzett beavatkozásokról és szerekkel, „urusággal” való kezelésekről. A kézzel végzett beavatkozások között említi a „vakaródzást”: dögönyözést és maszszázst, a köpölyözést, a nadállyal (piócával) kezelést és a „borbélyozás” fő formáját, az érvágást. Az orvoslás (terápia) a betegség felismerése és megjövendölése alapján lehet „urusság” (remedium), és lehet „orvoslási cselekedet” (XXXV., 273.). A „béadás (dosis justa)” formái között az Encyclopaedia megkülönböztet „természet szerint való és mesterséggel csináltatott” szereket. A „kantaír (pharmakon)” bevételéről aprólékosan ír, hiszen a gyógyszerelésnek nem mindegy sem az ideje, sem a gyakorisága, sem a mennyisége (273-274.).

Az orvoslási cselekedetek (sanatio)

Ezek között szerepel a böjt, melegítés, hűtés (a korabeli tudás szerint a véráram „lelkeinek” „vékonyító, lágyító” változtatása), verítékeztetés, hánytatás („okádás” okozása), bélsártisztítás („klistér”, beöntés), vizeletmegindítás, havi folyás megindítása. Külön foglalkozik Apáczai a testtájak, a belső szervek („melly”, tüdő, lép, szív, vese, méh) és minden egyes testrész orvoslásával. Találunk utalást az „elvajutt” (elvajúdott, „lebetegedett”, szült) nők megkülönböztetett kezelésére, a megmart vagy megmérgezett ember gyógyítására (a méreg elleni orvosság neve „terjék”). A „francu és egyéb gonosz nyavalyák” gyógyítására az „eleven kénesővel [higannyal] megindított tisztítást írja le (XXXVII., 280.).

Az egészség és a „hathatós” gyógyítás témáinak összetett fejezeteiben örök érvényű, ma is megfontolandó és elavult, túlhaladott tudományosság, népi praxis és személyes gyakorlat szépen ötvöződik. Apáczai tudós pedagógusként a lehető legmagasabb mércét állította tanítványai elé, írásai által pedig olvasóit, egész utókorát nevelte – nevelheti ma is. A tudatlanság és a tunya, fegyelmezetlen életmód ellen így szólal fel a kolozsvári református kollégiumban 1656. november 20-án: „Ideje hát, hogy felébredj, te álmos, te mámoros, te hályogos szemű magyar nép! Végre, végre ébredj fel az álomkórból, leheld ki magadból Bakkhoszt, kinek folyton áldozol, oszlasd el gyógyírral szemeid homályát! Nézd, szemléld, vizsgáld, milyen forrásból ered tömérdek nyomorúságod, melynek súlya alatt görnyedsz. Drága gyermekeid, hazánk reményei már bölcsőjüktől fogva a tudatlanság feneketlen örvényébe merülnek, és így felnőttkorukban sem látják meg soha a világosságot, sem saját javukat, sem a haza javát.” (*Az iskolák fölöttébb szükséges voltáról és a magyaroknál való barbár állapotuk okairól*)

A Veress család menekülése Erdélyből (5.)

1944. szeptember 14. – 1945. május 21. között

November végén indultunk tovább Maconkáról Bátonyterenye felé. Elbúcsúztunk a szomszédoktól, az uradalom gondozóitól, megköszöntük, hogy gondoskodtak a lovak ellátásáról (amiben én is segítettem nekik), a szénáról, az abrakról, zabról, itatásról. Jó hangulatban váltunk el.

Bátonyterenye után Zagyvapálfalva következett, majd innen nyugati irányba, Kishartyánba szekereztünk, ahol letértünk Sóshartyán, Nógrádmegyer felé. Ezen az úton már nem volt sok menekült, sem nagy forgalom, kilométereken át csak mi magunk utaztunk.

Balassagyarmat – Városháza

Magyargécen még egy éjszakát eltöltöttünk, majd december 1-jén továbbindultunk Szécsény, Őrhalom, Balassagyarmat felé, ahová december 2-án, szombaton délután érkeztünk. Megérkezésünk után rövid idő múlva találtunk is szállást, amire nagy szükség volt, mert Évike már útközben nagyon rosszul érezte magát.

Mint kiderült, a kétéves Évike diftériában szenvedett, beutalták kezelésre a kórházba. Ezért Erzsike néniék végül úgy határoztak, hogy nem jönnek tovább velünk szekéren, ott maradnak Balassagyarmaton, annál a családnál, ahol megszálltunk, amíg kislányukat kiengedik a kórházból, esetleg később utánunk jönnek. Ebből nem lett semmi, mert végül eldöntötték, hogy vonattal Budapestre utaznak Gyöngyi néniékhez, Sanyi bácsi testvéréhez.

Sajnos ez a döntésük tragédiába torkollott, ugyanis Sanyi bácsit Budapesten bevásárlás közben az oroszok betuszkolták a hadifoglyok közé létszám-kiegészítés céljából. Amint jóval később kiderült, Erdélyben, a földvári fogolytáborban még látták, de Oroszországba már nem érkezett meg, útközben nyoma veszett, valószínűleg meghalt. A félárván maradt család Sanyi bácsi hiányában sokat szenvedett a későbbiekben, és a magánpatikájuk is minden berendezéssel együtt odaveszett.

Visszatérve a mi helyzetünkre, december 2-án, szombaton késő délután lepakoltuk a szekérről csomagjainkat. Apám és édesanyám úgy határozott, hogy a mi családunk tovább menekül nyugat felé, és nem Budapest irányába, abban a reményben, hogy az orosz hadsereget előbb-utóbb valahol sikerül megállítani.

Azon éjjel még mi is annál a családnál aludtunk, ahol együtt megszálltunk, és december 3-án, vasárnap reggel 10 óra körül indultunk tovább Balassagyarmatról.

Szomorú volt az elválás, sírtunk, mert együtt indultunk, és összeszoktunk, testvérek voltunk. Jóban-rosszban együtt voltunk, ha néha volt is egy-egy kis összetűzés, de nem volt harag soha közöttünk. Sanyi bácsi nagyon feltalálta magát, bárhol voltunk, tudott intézkedni, és tekintélye is volt. Kedves volt, mindenkivel tudott értekezni, és ez sok mindenben segített. A csomagok lerakásakor senkinek nem jutott eszébe, hogy három puska a szekéraljában van felkötve, és azok ott maradtak, továbbvittük magunkkal. Aznap délelőtt 10 órától Balassagyarmaton motorkerékpárverseny volt, így a városból nem tudtunk kimenni, csak a verseny lejárta után, délben.

Folytattuk utunkat, most már csak mi, Drégelypalánkig, ahová december 3-án délután érkeztünk, és egy kedves tehetős magyar családnál kaptunk szállást. Megkínáltak vacsorával, sokat beszélgettek velük szüleink. Vendéglátóink elmondták, hogy a falu közelében, a dombon van Drégely vára, egy nagy

A folyó Dunaradványnál

csata színhelye egykor (1552). A vár védői és Szondy György, a vár kapitánya hősi halált haltak a törökök elleni harcban. Arany János a *Szondy két apródja* című szép versében örökítette meg emléküket.

December 4-én délelőtt az Ipoly folyó mentén utaztunk tovább Ipolyság felé, a városba nem mentünk be, hanem déli irányba folytattuk utunkat, nagyobb helységeket – Bernecebaráti, Kemence, Perőcsény, Vámosmikola – érintve.

Vámosmikola közelében szálltunk meg december 5-én.

Ezután december 6-án Ipolytölgyes, Letkés, Ipolyszalka, Bajta, Gyaraniköved, Párkány helységeket érintve értünk el a Dunához, és Párkányban szálltunk meg.

Párkányból december 7-én, csütörtökön mentünk tovább Muzsla, Dunamocs, Dunaradvány, Marcellháza érintésével Heténye felé.

Amint közelebb kerültünk a Dunához, látványa óriási élmény volt számunkra. Elcsodálkoztunk hatalmas méretein, szélességén, nagyságán, amihez foghatót addig nem láttunk. Nagyon mély hatást váltott ki bennünk, örvendtünk annak, hogy ide is eljutottunk, szinte elfeledtük, hogy menekülők vagyunk, és mi, a nagyobbak hosszú ideig gyalog mentünk a Duna mellett.

Dunaradvány után jobbra fordultunk, Marcellháza felé, és innen (december 8-án vagy 9-én a délutáni órákban) megérkeztünk Heténybe. Első utunk természetesen szállás után vezetett. Szállásunkat nem kellett hosszú ideig keressük, mert kérdezésünkre az emberek Szabó Elek bácsihoz és feleségéhez, Klári nénihez irányítottak, akik nagyon kedvesen be is fogadtak, felajánlották, hogy náluk lakhatunk az udvarukon levő két ház egyikében, a kisebben. A nagyobb lakásban a család lakott, vagyis Szabó bácsi, Klári néni, fiukkal. Ő inkább Komáromban tartózkodott, az ott lakó nagynénjénél, Klári néni nővérénél, mert ott végezte középiskolai tanulmányait, majd az orvosi egyetemet is a háború után. A családdal lakott az Elek bácsi idős nagybátyja is.

A kisebb ház első, utca felőli szobájában férfifodrászat működött, családunk a hátsó, igen nedves és hideg szobában lakhatott, édesapánk beteg is lett, Győrbe kellett mennie orvoshoz, aki pár nap betegszabadságot írt ki neki. A lakás elfoglalása idején még viszonylag szép, meleg idő volt, de később, mikor beköszöntöttek a hidegebb napok, hosszabb ideig kellemetlenné és egészségtelenné vált az ott-tartózkodás.

Hetény községben voltunk közel két hónapon át. A nedvesség és a hideg miatt bőségesen tüzeltünk, és a falra pokrócot szegeztünk. Szerencsénkre nem sokáig laktunk ebben a szobában, mert közeledtek az oroszok, és Klári néni kérte, hogy költözzünk át a másik ház utca felőli szobájába, amelyik világos, egészséges volt, és legyünk együtt. Így átköltöztünk, és ebben a szobában laktunk 1945. február 5-ig, míg eljöttünk Hetényből. A karácsonyt viszont már ott, az új szobában töltöttük, együtt a befogadó családdal, szerény ajándékokkal.

A szekérnek és a lovaknak nem volt hely az istállóban és az udvaron sem, mert a Szabó családnak tehenei voltak, de a közelben, mintegy kétszáz méterre a lakástól, az utcán túl egy udvarház és nagy istálló volt, ahová mi is elhelyezhettük a lovakat. A földbirtokos tulajdonos nem biztosított szénát, abrakot a lovainknak, mondván, hogy az ő állatainak sincs elegendő. A kérdés úgy oldódott meg, hogy a földbirtokos állatainak egyik idősebb gondozója vállalta, hogy éjszaka titokban, amikor a tulajdonos alszik, megeteti lovainkat, a jászolba elegendő szénát rak, természetesen nem ingyen. Reggel mi, a család itattuk meg a lovainkat ott-tartózkodásunk idején, és esténként 11 óra után segítettünk a bácsinak a széna elhelyezésében, amíg Hetényben tartózkodtunk, végig. Nappal nem mehettünk át az udvarházhoz, és senki sem tudta, hogy esténként mivel foglalatoskodunk. Minden jól ment volna, de apu a nedves, hideg szobában vesegyulladást kapott, nagyon beteg volt, kezelésre Győrbe kellett utaznia, és nekem egyedül kellett rendeznem a lovakat esténként; bizony, néha féltem.

(Veress Gáspár Tibor elmondása alapján írta Veress László)

A hetényi Szabó család háza

Ebben a szobában lakott a Veress család. A szekrények 65 évvel korábban is ott voltak (a fényképek 2009-ben készültek)

Párkapcsolati csaták a család-pszichoterapeuta szemével

Egymással vitázó valóságok útvesztőjében

Nagy Székely Ildikó

Hogyan változik át egy szerdai moziélmény egy keddi „rém uncsiságra”? Miként lesz a Ciuc sörből Ursus? És mekkora – elvégzett házimunkák egész sorozatát felszínre hozó – felháborodáshullámot idézhet elő egy jámbor férjben a „te soha nem segítesz itthon” kijelentés? *Kozma-Vízkeleti Dániel* családpszichoterapeuta marosvásárhelyi közönsége minderre választ kaphatott október 10-én, szombat délután a Kultúrpalota Nagytermében. Az *Eltérő valóságok párkapcsolatban – hogyan látunk más mozit?* című, rendkívül szórakoztató, ugyanakkor elgondolkoztató előadásra a Kult fesztivál programjának részeként került sor.

A közvetlen, könnyed stílusáról ismert szakember könnyfakasztóan vicces jelenetekből kiindulva kalauzolta hallgatóságát az egymásnak ellentmondó valóságérzékelések mögötti okfejtésig. Elmesélte például, hogy egy terápiára érkező házaspár egyik tagja saját elmondása szerint úgy próbálta jelezni a társának, hogy több gyengédségre vágyik, hogy a közös otthonukat – az illemhelyet is beleértve – telerakta a kettejüket ábrázoló fényképekkel. Az üzenet címzettje, „csekély értelmű medvebocsként”, persze, nem vette a jelet. Egy másik, konfliktusokat szülő helyzet az úgynevezett „emlékezőverseny”, amikor a párkapcsolat szereplői egészen másként tudnak felidézni közös megéléseket, és ennek következményeként egy „mondtam”, „nem mondtad” típusú egymásnak feszülés is kialakulhat.

Kozma-Vízkeleti Dániel

Forrás: a Kult fesztivál Facebook-oldala

Mivel nem vagyunk denevérek…

– Ez a jelenség teljesen természetes, tulajdonképpen az elménk alapbeállításának a természetes következménye. De hogyan tudjuk megérteni, hogy egy természetes működésmód miként válik ennyire indulatkeltővé? – tette fel a költői kérdést a család-pszichoterapeuta, majd így folytatta:

– A valóságot, amit a tapasztalataink és a személyes meggyőződésünk alapján annak nevezünk, mi magunk rakjuk össze. Az érzékszerveinket másodpercenként tízezres nagyságrendű inger éri, ennyit képtelenek lennénk feldolgozni, pillanatok alatt túlterhelné az agyunkat. Ennek elkerülése érdekében az elménk többszörösen szűri ezt a hatalmas információtartalmat. A legelső szűrő az érzékelésünk. Nem vagyunk például denevérek, így a hangtartománynak csak egy viszonylag szűk részét vagyunk képesek hallani. Ugyanígy a fényspektrumnak is csak egy szűk részét érzékeljük. És bár az érzékelőrendszerünk ugyanoda van hangolva, nem tudok garanciát adni arra, hogy minden időpillanatban a szűrőjük a párjukkal, a családtagjaikkal vagy a barátaikkal pontosan ugyanúgy fog működni – szögezte le Kozma-Vízkeleti Dániel, és ez utóbbi kijelentését a továbbiakban bohókás ritmikussággal a beáramlott adathalmazból értelmes mintázatokat kirakó észlelőrendszer, a figyelem, a várakozásokat meghatározó múltbeli tapasztalatok, valamint a kisgyermekkortól társadalmilag alakított értelmezés szűrőjére vonatkoztatva is megismételte.

– Mindennek, amit megtapasztalunk, érzéseket és értékeket is mi tulajdonítunk, mégpedig egy nagyon széles skálán. Ez a klasszikus „félig üres” vagy „félig tele” példája, ami a belső szemléletünkön, azon a hozzáálláson múlik, hogy inkább a lehetőséget keressük, vagy inkább azt nézzük, hogy mi hogyan katasztrófa – tette hozzá az előadó.

„De szebb lesz”

Ennél a pontnál Kozma-Vízkeleti Dániel egy újabb nevettető helyzetábrázolással élt: egy kiránduló pár példájával, amelyben az egyik fél egy különleges bogarat szeretne lelkesen megmutatni a társának, az azonban, a pohár üres felének szemlélőjeként, azzal inti le, hogy: „ha ketten nézzük, nem lesz szebb”.

– Mérei Ferenc óta tudjuk, hogy „de szebb lesz”. Mérei Ferenc rég elhunyt pszichológus alkotta meg az együttes élmény fogalmát, miszerint a közösen átélt élmények érzelmi hőfoka pusztán a közös átélés révén magasabb lesz – hangsúlyozta a család-pszichoterapeuta.

Az emlékezet nemcsak szelektív, hanem konstruktív is, a kihullott emlékképeket a fantázia segítségével pótolja, ebből adódnak a közös megélések felidézésében megmutatkozó, könnyen konfliktust szító eltérések – hangzott el a továbbiakban, majd ennek kapcsán az érzelmi állapothoz igazodó, hangulatfüggő felidézésről is szó esett.

– Például amikor tele vagyunk haraggal a párunk iránt, akkor csak azok a dolgok jutnak eszünkbe, amelyekért jól lehet haragudni – fejtette ki az előadó, majd hozzátette, hogy a hangulataink részben önfenntartásra törekednek az emlékezetünk által.

„Az emlékeim én vagyok”

A kétféle „moziélményt” mindezeken túl a nyelvi korlátok is elősegítik, pontosabban annak képtelensége, hogy összetett érzelmi állapotokat úgy hozzunk a párunk tudomására, hogy ő teljes mértékben ugyanazt élje át, amit mi, illetve maradéktalanul azt fogja fel, amit közölni próbáltunk.

Annak érdekében, hogy mégis megértésre találjunk, a kínálkozó lehetőségek közül a nyílt, direkt – közvetítők nélkül a címzetthez intézett, köntörfalazás nélküli – kommunikációt érdemes választanunk.

– Az emlékeink, gondolataink, vélekedéseink az identitásunk részévé válhatnak, és ettől kezdve ragaszkodunk ahhoz, hogy fenn tudjuk tartani őket. Az előképeink befolyásolják, hogy mit fogunk a valóságból újra keresni, meglátni, milyen jelentést adunk bizonyos dolgoknak, ugyanakkor mi az, ami fölött átsiklunk, mert ellentmond az előképeinknek. Belső lélektani logikával ezt úgy lehetne megfogalmazni, hogy az, ahogy a világot látom, tulajdonképpen én vagyok, és az emlékeim is én vagyok. Objektív tehát csak a fotós kollégák fényképezőgépén van – zárta humorral az eszmefuttatást az előadó.

A közös élmények ereje

Az elhangzottak alapján egyértelművé vált, hogy egy párkapcsolatban két különböző világ él együtt. A felek személyes döntése, hogy mit kezdenek ezekkel a világokkal: válaszfalként érzékelik, vagy izgatott kíváncsisággal próbálják megismerni a társukét, úgy, hogy ez a különbözőség összekösse őket.

– A közös pontok összehoznak, növelik az összetartozás érzését. A hosszú távú, kiegyensúlyozott, kölcsönösségre épülő kapcsolatoknak a kovásza az összehangoltság és az alkalmazkodás – emelte ki a család-pszichoterapeuta, majd a közös élmények keresésének a fontosságát

(Folytatás a 8. oldalonl)

Mi lesz veled, emberke?

A jelen valósága: demagógia és disztópia

Albert Ildikó klinikai pszichológus

A lelki egészség világnapján kezdem el írni ezeket a gondolatokat, igen stílusosan, hisz ebben a részben épp társadalmunk beteg voltával szándékozom foglalkozni. Október 10-ét a Lelki Egészség Világszövetsége nyilvánította ezzé a nappá. A szövetség 1948-ban alakult azzal a nemes céllal, hogy elősegítse az érzelmi és lelki zavarok megelőzését, a lelki egyensúly kialakítását és megőrzését. Hogy ez mennyire sikerült neki, arról ma már van némi fogalmunk. Mert igaz ugyan, hogy napjainkban lassacskán mindenki ezzel – azaz a lelkével – foglalkozik, miközben társadalmunk és benne az egyének is egyre több és egyre látványosabb pszichés gonddal küzdenek. Hogy miért alakult ez így, az nem titok, csak legfeljebb nem veszünk róla tudomást. Jómagam az előző sorozataimban részben taglaltam ezeket, mert sok szempontból ennek a nemzetközi érdeklődésnek lett az eredménye, illetve a dominánssá váló fogyasztói attitűd kiterjesztése és a globalista szemléletmód az egyik oka, majd eredménye is a jelenségnek. Lassacskán minden a világon ilyen kettős és ellentmondásos meghatározottságúvá válik. Egy időben ezért beszélhettünk szkizofrén társadalomról, ami még mindig lappang, de csatlakoztak hozzá más morbid jelenségek is, így az annyira komplexszé vált, hogy már több annál: nevezhetjük – sajnos! – beteg társadalomnak. Már 2006-ban jelent meg kötet Csernus Imre, Mohás Lívia és Popper Péter tollából ezzel a címmel: *Egészséges egyén – beteg társadalom?*

Beteg többek között azért, mert hamis illúziók alakítják. A vágyott és bizonyos szinten egész Nyugaton valósággá váló jóléti társadalom nem lelki egészséget von maga után, hanem épp ellenkezőleg: növeli a funkcionális pszichés zavarok elterjedtségét, és egyre több problémás lelki jelenséget vált ki. Ily módon az egekbe szökött a depresszió, a szorongás, a pszichoszomatikus betegségek, az alkoholizmus, a drogfogyasztás és más függőségek, a kriminalitás meg az öngyilkosságok száma, ráadásul egyre több pszichopata kerül magas pozícióba. Külön érdekesség – szomorú következményekkel – az ENSZ Népesedési Alapjának 2022-es jelentése, mely szerint a világra jövő gyerekek mintegy 30%-a nem kívánt terhességből származik. Az pedig ma már eléggé tág körben ismert, hogy a nem kívánt gyerek rendszerint rosszul teljesít az iskolában, dühkitörései vannak, problémás a viselkedése, és gyengén fejlett az önkontrollja. És mivel tudjuk, hogy az így felnőtt emberek bizonytalanok, szorongásra, depresszióra hajlamosak, és kétszer annyi az alkoholista, háromszor annyi a bűnöző közöttük, mint a többieknél, akkor már az is látható, hogy ez társadalmi szintű probléma. Maga a fent említett forrás is elhanyagolt krízisként beszél a jelenségről.

Mindezek ismeretében – nagyon egyszerűen és kissé szélsőségesen fogalmazva – azt mondhatnánk, hogy minél jobban és szabadabban élünk, annál több lelki bajunk van. A jóléti társadalom, a szabadság és a demokrácia egyben a normák, a határok, az (ön)fegyelem hiányát is jelentik, és legtöbbször a szabadság is előbb-utóbb szabadossággá válik. Ezzel együtt előtérbe kerülnek az ösztönök, az érzelmek és az indulatok – a megfelelő fékek nélkül. Szinte mindenki minden helyzetben érzelmileg reagál, a józan ész mintha szabadságra ment volna. Minden téren. A legtöbben igyekeznek a meggyőzést és minden vitát érzelmi szintre helyezni, a világot pedig kettéosztani: ők és mi. Ráadásul aki nincs velünk, az ellenünk van, és legtöbbször a bűnbakképzés is működésbe lép vele kapcsolatban. A legtöbbek gondolkodása ilyen: érzelmi, önfelmentő, másokat hibáztató, melyben helyet kap a képzelt valóság ismételgetése, ami előbb-utóbb igazságnak hat még a saját szemükben is. Lassan nem észérvekkel dolgozik a világ, hanem hazugságokkal meg érzelmi támadásokkal („Nem lehet egyszer nekem is igazam?”). Nem is olyan régen ez a kommunikációs stílus és attitűd még a politikusoké volt, vagy szintén a politikusok az ellenfelüket vádolták ezzel, azaz demagógiával. Mára ez össztársadalmi szintűvé és mindennapivá vált. Természetesen a legszemléletesebb példákkal ma is a politikusok szolgálnak, talán mert őket látjuk, halljuk teljes manipulációs fegyverzetükben; nekik van lehetőségük úgy istenigazából megmutatni, hogyan kell alkalmazni a demagóg magatartást – gyakran élő közvetítésben, lásd például a választási ígérgetéseket, aztán a valóságot.

Szinte hihetetlen, milyen pontosan látta előre Aldous Huxley a társadalmi történéseket, és milyen megtévesztően hasonlít a mai világ a *Szép új világ*hoz. Ő írja könyvében, hogy valamikor „A tudás volt a legfőbb jó, az igazság a legfőbb érték…”, aztán a híres vezér, Ford tett azért, hogy „a hangsúlyt az igazságról és szépségről áthelyezzék a kényelemre és boldogságra.” És ugyanitt magyarázza, miért volt erre szükség: „Az egyetemes közboldogság állandóan forgásban tartja a gépezet kerekeit, míg az igazság és szépség erre nem alkalmas. És persze valahányszor a tömegek megragadták a politikai hatalmat, akkor inkább a boldogság számított, nem pedig az igazság és szépség.” Gondoljunk napjaink nyugtalan boldogságkeresésére és a divatra, mely, ha követed, állandó boldogságot ígér. És ezért sokan, túl sokan, esztelenül követik is. Huxley zseni volt, az emberiség meg… olyan, amilyen. A változó divatot követő tömeg pedig – igen ellentmondásos módon – egyszerre amorf massza és a saját, elzárt világukba behúzódó egyének halmaza. A valóságunk tehát tulajdonképpen egy megvalósult disztópia, mely hasonlót vagy még sötétebbet vetít előre. Elég a mindennapi sirámokat hallgatni, vagy Krasznahorkait olvasni, esetleg körülnézni a politikában kinn és benn: válság és káosz mindenfelé. De azért tudják, menynyit keresek, mennyit költök és mire, hova utazom, kivel találkozom, merre parkolok. „Aktába írják, miről álmodoztam, s azt is, ki érti meg.” A személytelenség, az elszemélytelenedés, a reális kapcsolatok hiánya, életünk kiszámíthatatlansága és legtöbbször a másik kiismerhetetlensége félelmetes. És akkor még nem említettük a vezető rétegek el nem ismert, de attól még valós teljhatalmát – elég, ha csak a mi mindennapjainkra vagy a szomszédék látványos és végtelenül szomorú hatalmi játékaira gondolunk, melyek bizonyos értelemben minket is érintenek. Éljük a disztópiát, és még roszszabbra, vagyis újabb disztópiára számítunk. Mindez evidencia, csak legtöbbször másképp fogalmazzuk meg. Talán ideje nevén nevezni a gyermeket.

Az asztrológus gondolatai

Tóth Sándor

Mottó: *„Fegyver legyen akaratod,*
Mindentudásod a pajzsod.
Merj poklodba alászállni,
Hallgatni és meghallgatni!”

Kedves Olvasók!

Szeptember 23-án a Nap belépett a Mérleg jegyébe. Megkezdődött a csillagászati ősz. Az őszi nap-éj egyenlőség akár az életünk pillanatnyi egyensúlyának megtalálását is szimbolizálhatja. A felezés tökéletes megvalósítása, a jin és a jang egymásra utaltságának kifejeződése, a valódi egyenlőség pillanatnyi létrejötte. Egy törékeny megbillenésre ítéltetett tendencia. Az inga ide-oda leng, az élet a dinamikus egyensúlyt keresi. Valójában a létezésünk sem más, mint egy ingamozgás, egy utazás kisebb-nagyobb kilengésű megélésekkel a sorsunkba ágyazva.

A Mérleg-energiákkal rendelkező emberek tudattalanul a kiegészülést keresik. Belső késztetésüket úgy is megfogalmazhatjuk, hogy „szeretném, ha szeretnének”. A kérdés csak annyi, hogy ennek megvalósításához mennyi kompromisszumra és áldozatra hajlandóak? Hol van az a határ, ahol véget ér a türelem, mely a közmondás szerint „rózsát terem”? A szentencia úgy folytatódik, hogy „a virág elhervad, a tövis megmarad”. A virág a kedvesség, a szépség, az udvariasság. Ez egy idő után elhervad, megszűnik. A megmaradó tövis a védekezés és támadás eszköze. Tehát egy idő után ki kell állnunk önmagunkért, fel kell vállalnunk valódi önmagunkat, mert ez a helyes út. Ennyit mára a közmondásainkba rejtett bölcsességekről és a szimbolikus világképről.

A külvilághoz való kapcsolódásunk és az egymáshoz való viszonyulásunk teljes metamorfózisának korszakába léptünk. Vége annak a világnak, amikor az emberek többsége tekintettel volt a másik emberre, a közvetlen vagy tágabb környezetére és családjára. Csak reménykedhetünk abban, hogy megúszszuk a világvégét, látva az aktuális tendenciákat. A tudatalattinkat manipuláló trendek az

ember nagyszerűségéről és mindenhatóságáról zagyválnak. Ezek az egót erősítő, vágyainkat meghatványozó tudatipari termékek sikerrel verik szét a tradicionális értékrend maradványait, azokat, melyek egészséges kereteket biztosítottak és horgonyként szolgáltak a normalitás világában.

A fejlett kapitalista világot, már nem az ideológiai mocsarakban fuldokoló Nyugaton kell keresni, hanem Keleten. Kínát lekommunistázzák, holott az államkapitalizmusuk rég felülmúlta a nyugati ember fantáziáját. Az innovációt Európa már Kínából szerzi be. Felfoghatatlan számunkra az a konfuciánus gyökerekkel rendelkező szorgalom és szervezettség, mely átszövi a kínai társadalmat. Olyan futurisztikus „gammapoliszaik” vannak, hogy a volt Omega együttes terminológiáját használjam, ahol hangtalanul suhannak az elektromos önjáró taxik, az élelmiszer-rendelést a futárszolgálat helyett drónok végzik, ahol robotok a pincérek, a szakácsok. A fizetés pedig az arcfelismerő rendszer által történik, mely összeköttetésben áll a kliens bankszámlájával. Esténként fényorgiában fürdőző felhőkarcolók látványa ejti rabul a kíváncsi tekinteteket. Egy sci-fibe illő, már-már érzékfelettinek tűnő modern világ készül berúgni az ajtónkat. És ha a Mérleg párkapcsolati függőségére tettem utalást, odaát már készen állnak a futurisztikus receptek e probléma kezelésére. A humanoid robotok elkészültek a párkapcsolat helyettesítésére. Megvan a tökéletes, programozható robot férj, feleség vagy szerető, mely minden igényt és szükségletet kielégít. Megtervezték a dehumanizált jövőt, minden megvásárolható és árucikké vált. Annyit megjegyeznék, hogy a magunkfajta boomerek ehhez a „szép új világhoz” már képtelenek vagyunk alkalmazkodni. A dinoszauruszok halálra ítéltettek.

A Mérleg-probléma azokat a testtájakat érinti a tünetek és betegségek szintjén, melyek ehhez a szimbólumrendszerhez tartoznak. Elsősorban érintett a csípő területe: a csípőízület kopása, törése és gyulladásos vagy krónikus betegségei. Ide tartozik a vese területe: vesemedence-gyulladás, vesezsugor, vesekő, illetve egyes bőrbetegségek és a belső elválasztású mirigyek betegségei. Ha a külvilághoz vagy a párkapcsolatunkhoz sikerülne harmonikusan kapcsolódni, akkor ezeknek a betegségeknek megszűnne a létjogosultságuk. A kérdés az, és az „Ez itt a kérdés” c. műsorunkat senki sem szüntetheti meg, hogy felismerjük-e, hogy az élet iskolájának életfogytiglani tagozatára járunk? Elfogadjuk-e a tanítást, okulunk-e a tananyagból, vagy szenvedések által csiszolódunk, addig amíg „a halál el nem választ”, nemcsak a fizikai testünktől, a szeretteinktől és ellenségeinktől, hanem a földi dimenziótól is.

Vigyázzanak magukra és egymásra!

Véleményeiket, gondolataikat megírhatják az asztros@yahoo.com címre.

www.asztrologiaelemzes.hu

Egymással vitázó valóságok útvesztőjében

(Folytatás a 7. oldalról)

hangsúlyozta. Végül néhány konkrét tippet is adott hallgatóságának a feszültségkeltő, indulatnövelő párkapcsolati tényezők elkerülésére, illetve kisimítására.

Az eltérő valóságok megtapasztalásának legelső lépése annak elfogadása, hogy a gondolataink nem azonosak a valósággal. Így könnyebb lesz lemondani arról, hogy mindenképpen eldöntsük, kinek van igaza.

– Soha ne mondjunk le az egyeztetés lehetőségéről. Ehhez „sajnos” beszélgetni szükséges egymással, mégpedig nem keveset, néha több mint napi 6 percet – jegyezte meg viccesen az előadó, majd az egyik leghasznosabb kulcsot villantotta fel, ami nem más, mint a párok érdeklődése egymás örömei iránt. A másik pedig az elengedése a nyomasztó elvárásoknak, például annak, hogy „csak akkor vagyunk jó pár, ha mindenben egyetértünk”.

– Ha mindezt végre tudjuk hajtani, akkor hátravan még egy erősen érzelmi töltetű dolog: megbocsátani a párunknak azt, hogy másként látja, másként emlékszik, más érzésekkel ruházza fel a valót. Mert az én világlátásom jó, de az ő világlátása neki szintén jó, és amíg érdeklődni tudunk egymás iránt, addig ketten együtt jók leszünk – összegzett a Kult fesztivál meghívottja.

Daniel Defoe angol író véleményét idézzük a rejtvény fősoraiban.

	1.	AZ EMBER BELSŐ VALÓSÁGA	LÁNGOL SZÁRMAZÁS		ÁLLAMI SZABÁLYZAT	INDÍTÉK	ELÁRUSÍTÓ ÜZLET	A HÁZBA KEREK, FONOTT KALÁCS		MAGYARÁZÓ RAJZ GÖR. ELŐTAG, -VAL, -VEL		AZ ERBIUM VEGYJELE	KÖTŐSZÓ VILLANYFŐZŐ (RÉG.)		SPANYOL ÉS NÉMET AUTÓJEL	MIVEL	PÁRATLANUL TALMI!		FR. REGÉNYÍRÓ (EUGENE)
	A																			D
	CSERMELY			RÉGI KORSZAK / A SZÉP NEM					FELÉNK / SZOKNYÁS NÉP					MÁGNESESSÉG, VONZÁS / ÍRORSZÁG NOB-JELE						
	LOBOG A ZÁSZLÓ / BÚTOR TARTOZÉKA					NÉVSOR / HIVATALI MUNKAHELY							OLASZ IGEN / VARJÚSZERŰ MADÁR			ZOKOG / ILYEN AZ OGAM ÍRÁS			AMPER (RÖV.) / RINGO ... (BEATLES)	
2.	B	BICEGŐ	EDÉNYRE TESZIK / MŰVÉSZI HÁRMAS			BECÉZETT INNIVALÓ / KORALLSZIGET						FRANCIA FESTŐ / ERKÖLCSTAN						KÉTES! / ÜNNEPÉLYESEN ÁTADÓ		
ESTE ILLATOS NÖVÉNY							AZ ARGON VEGYJELE / LÁM		ÁSVÁNYI FŰSZER / KIÜTÉS JELE (RÖV.)			ESTEFELE! / SODRÁS			RÓMAI 51 / GÉSA!		LAMARETINE VERSE / ROMÁN EMBER			
SZÉLESRE NYITÓ				REJTETT TÉNY / ÁTKAROLÓ				HAL TESZI A PARTON / TOLDALÉKOL, TAGLAL								HATLÁBÚ ÍZELTLÁBÚ / ESZE ... (KURUC VEZÉR)					
NŐI NÉV (SZEPT. 15.) / TÜZET SZÜNTETŐ					VISELKEDÉSMÓD / NŐI NÉV (JÚL. 5.)				SÍRÁSRA KÉSZTET / TYÚK ÜL RAJTA								BOLYGÓSZOMSZÉD / MAGYAR SZLOVÁK			
				ALÁ / SKÁLAHANG		SZOLMIZÁCIÓS HANG / SÉRTETLEN		ATTÓL KEZDVE! / ARRAFELE!			KICSINYÍTŐ KÉPZŐ / A RÁDIUM VEGYJELE			BETART! / FONTOS GAZDASÁGI ÁGAZAT			ESZTRÁD RÉSZE! / ÉNEKEL		
NÉMET IGEN / TILTÓSZÓ			BIZAKODIK / ANGOL NÉVELŐ				ÓGÖRÖG PIACTÉR / ÁLL ALATTI ZSÍRPÁRNA						RAJONGVA SZERETŐ / ESETLEN ANANÁSZ!					EGYEN! / IDEGEN FÉRFINÉV	
	KOLÓNIA / ZONGORISTA GRÓF (TÁDÉ)				ILION / ÜTÉS NÉLKÜLI TUSA					NŐI ZÁRDA LAKÓJA / USA TAGÁLLAM							PÁRA! / AB ...: HARAGGAL (LATIN)		
PERZSA URALKODÓ			RÉG ÉLT ELŐD / ELEK!			... DEREK (SZÍNÉSZNŐ) / ...AVIS (RITKA MADÁR)		SZÁMBAN VAN / VÉRTANÚK VÁROSA			IPARI TANULÓ / VÉDELMEZ				MEGGONDOLATLAN / KIHALT FUTÓMADÁR				
MAGASAN TART				NŐI NÉV (AUG. 31.) / SZÍNÉSZ (LAJOS)				FÜSTÖLT SONKA / LE						IFJ. ÍRÓ (FERENC) / HÁROM (OROSZ)					DIZOLVÁL
SZLÁV IGEN			TÜZEL / IGEKÉPZŐ		NAGY TESTŰ PAPAGÁJ / GALLY				LÉTEZIK / OLASZ NÉVELŐ					DOLGOZÓ (MOZDONY) / TALÁN!					
MÉDI ÉS HÉDI TESTVÉRE			BECSUKÓ / RÓMAI 1000				ARAB FÉRFINÉV / NÉVELŐ			AZ UTOLSÓ HELYRE / JEMENI AUTÓJEL						TASZÍT			
L.N.J.	S														HOSSZABBÍT				

Október 8-i rejtvényünk megfejtése: *Hitvány a segítő, aki nem tud segíteni úgy, hogy egyúttal ne ártson. Lessing.*

Megszületőben a 32. Marosvásárhelyi Nemzetközi Könyvvásár

Fókuszban a bántalmazás okozta traumák szépirodalma

Kevesebb mint egy hónap múlva négy napra újra az írott szó birodalmává változik a Marosvásárhelyi Nemzeti Színház épülete. A november 12–15. között megrendezésre kerülő 32. nemzetközi könyvünnepet október 14-i, szerda délelőtti sajtótájékoztatójukon körvonalazták a főszervezők a Studium Hub kávézójában.

Nagy Székely Ildikó

A Romániai Magyar Könyves Céh és a Pro-Kaart Kulturális Egyesület közös rendezvénysorozatáról *Krisár Ildikó*, az egyesület elnöke elöljáróban elmondta, hogy idén is gazdag irodalmi, illetve kulturális kínálattal készülnek, és ezzel azokat a vásárhelyieket is szeretnék megszólítani, akik eddig nem vettek részt a könyvvásáron.

– Az idei fő tematikánk a bántalmazás nyomán elszenvedett fizikai és lelki traumák megjelenítése az irodalomban. A színházi előadások is ehhez kapcsolódnak, mert úgy gondoljuk, hogy nagyon fontos több oldalról is megmutatni ennek a témának a jelentőségét – mondta Krisár Ildikó, majd hozzátette, hogy ez az ötlet már tavaly megfogalmazódott, a bántalmazás témakörét feldolgozó alkotók – köztük Babarczy Eszter és Halász Rita – azonban akkor nem tudtak eleget tenni a meghívásnak. A Pro-Kaart Kulturális Egyesület elnöke a továbbiakban a Maros Megyei Tanácsnak és a Marosvásárhelyi Polgármesteri Hivatalnak mondott köszönetet, amiért a támogatási lehetőségeket érintő akadályok ellenére, nagy erőfeszítéseket téve segítették a könyvvásár megvalósulását.

A 32. szemlén 29 kiadó és könyvkereskedő vesz részt, közülük hatan Magyarországról érkeznek. A színház előcsarnokában közel 200 négyzetméter felületen várják majd a standok a látogatókat – tudtuk meg Krisár Ildikótól.

Fény a léleknek

A marosvásárhelyi könyvünnepet megálmodó és azóta is főszervezőként éltető *Káli Király István* elsőként arra tért ki, hogy a szervezőcsapat kicsit módosított a vásári programok jellegén, kevesebb lesz az olyan beszélgetés, amelyen a meghívottak egy bizonyos témáról folytatnak eszmecserét.

– Úgy gondoltuk, hogy a vásár legfontosabb célja lehetőséget biztosítani a kiadóknak arra, hogy a könyveiket népszerűsítsék, hogy a marosvásárhelyi olvasóközönség minél közelebb kerülhessen azokhoz az alkotóműhelyekhez, amelyek képviseltetik magukat a rendezvényen. Ezért mindössze két tematikus beszélgetésre kerül majd sor – jelentette be Káli Király István, majd az idei vásár mottójára tért ki.

– Minden évben igyekszünk egy olyan rövid és frappáns kijelentést találni, ami kapcsolódik az éppen megrendezésre kerülő könyvvásárhoz. Tavaly az *Emlékezz a jövőre!* volt a mottónk; idén kicsit más oldalról közelítjük meg ezt az egész rendezvényt, tekintettel arra is, hogy a bemutatásra kerülő könyvek jellege is olyan, ami inkább közelít az emberi lét lényegéhez, a lélekhez. Úgy gondolom, hogy minden olvasmány fényt derít a lélekben, ezért javasoltam a kollégáknak, hogy a *Fény a léleknek* legyen az idei vásár mottója. Abból indultam ki, hogy az ember létének egyetlen meghatározó „feladata” a saját lelkének kiteljesítése, amit nem lehet lelki sötétségben megvalósítani. Minden olyan olvasmány, ami egy kicsi fénysugárt visz az ember lelkébe, hozzásegíti az embert ahhoz, hogy önmagát kiteljesítse – hangsúlyozta a főszervező.

Fotó: Karácsonyi Zsigmond

83 programpont, közkedvelt nevek

A programok kapcsán Káli Király István elmondta, hogy a tavalyi gyakorlathoz hasonlóan ezúttal sem szerveznek külön dedikálásokat, a szerzők a könyvbemutatóik után dedikálnak. Összesen 83 programpontból lehet választani, ebből 81 három nap alatt zajlik le, tehát átlagban napi 27 programot kínálnak a szervezők. A meghívott szerzőket úgy választották ki, hogy lehetőséget adjanak a kortárs magyar írott kultúra megismerésére. A teljes felhozatalból 29 programpont a meghívott kiadók rendezvénye. Idén egy külön kategória is lesz: a könyvbemutatók kapcsán a Romániai Magyar Könyves Céh kiadóinak egy-egy szerzőjét is belefoglalták a vásár központi programjaiba. Tíz ilyen erdélyi magyar szerző lesz jelen: közülük nyolc szépirodalmi, két alkotó pedig tényirodalmi bemutatóval. A kiemelt szerzők között szerepel a Németországból érkező Adorjáni Panna, a már említett Babarczy Eszter és Halász Rita, Bartók Imre, Berg Judit, Tompa Andrea. Az idén 75. életévét ünneplő Markó Béla költőnek, esszéírónak a gyermekekkel, a fiatalokkal és a felnőtt közönséggel is lesz külön találkozója.

A könyvbemutatók mellett Gáspárik Attila vezetésével irodalmi kvíz is színesíti a programot, André Ferenc rendezvényén pedig arra kaphatnak választ a fiatalok (és nem csak), hogy segít-e az irodalom kijutni a személyes problémákból.

Ami a helyszíneket illeti, a megszokott emeleti részen újra megnyílik az Irodalmi Kávéház, külön beépített tér lesz a színház emeleti galériája, amelyet – születésének 90., halálának 20. évfordulója kapcsán – Lázár Ervin neve fémjelez; emellett a Kisteremben és az Underground teremben is folyamatosan lesznek programok, a földszinti próbatermek pedig a korábbi évekhez hasonlóan gyermekszigetekké változnak.

Színházi előadások, koncertek, beszélgetések

Ifj. Király István a kiemelt programpontok kapcsán emlékeztetett arra, hogy mintegy 13 éve nem kizárólag a könyvekről és az irodalomról szól a könyvvásár, a rendezvénysorozatot egy összművészeti fesztiválla igyekeztek bővíteni. Idén a színházi élményt többek között Marsha Norman *Jóccakát, anya* című műve, a Bástya Színház produkciója nyújtja, a darabban Györgyi Anna és Kiss Anna Gizella lép közönség elé. Emellett a *40 nap* című felolvasószínházi előadás, Kiss Csaba újkori Hamlet-átirata, a Bástya Színház, a Marosvásárhelyi Nemzeti Színház és a Marosvásárhelyi Művészeti Egyetem koprodukciója is gazdagítja a programot. A kiemelt programok között szerepel az olvasásra való nevelésről szóló beszélgetés, amelyen Pompor Zoltán, a Magyar Olvasástársaság elnöke, Berg Judit író, Agyagási Hajnal könyvtáros, továbbá Nagy Edit, Makkai Kinga és Farczádi Zsuzsa vesz részt. Egy másik fontos kerekasztal-beszélgetés a bántalmazásra, illetve az agresszió irodalmi megjelenítésére irányul Adorjáni Panna, Babarczy Eszter, Bartók Imre, Halász Rita és Tompa Andrea részvételével.

Idén sem marad ki a vásári kínálatból a gyermekkoncert, ezúttal Bíró Eszter és zenekara *Előttem van észak* című lemezbemutatójára várják a kicsiket. Egy másik fontos zenei programpont az André Ferenc és Fábián Lehel megzenésített verseit megszólaltató Softboievski-koncert.

Simó Franciska *Érted, Érzem* című versfilmjeit is bemutatják a könyvvásáron, a premiernek számító vetítésre majd előzetes regisztráció szükséges. A filmbemutatót beszélgetés követi, amelyen az alkotók mellett Becsky Borbála pszichológus és Badics Petra is részt vesz.

Középiskolások választotta programok

A könyvvásárnak a kezdetektől elsődleges célkitűzése az új nemzedékek olvasóvá nevelése. Az idei programkínálat közel fele is a gyermekeknek és az ifjúságnak szól – tudtuk meg *Makkai Kingá*tól, a fiatal korosztályoknak szóló programok szervezőjétől.

– Idén nagyobb hangsúlyt fektettünk a középiskolások megszólítására, ennek érdekében a nyáron egy közvélemény-kutatást is végeztünk a fiatalság körében arról, hogy milyen programokon vennének szívesen részt. A megkérdezettek a kamaszkor problémáit körbejáró beszélgetéseket, valamint alkotóműhelyeket igényeltek, a megjelölt szerzők közül pedig Kollár Bettit választották a legtöbben. Ezért most lényegesen több workshop, illetve beszélgetés lesz a megcélzott korosztály számára, Kollár Betti pedig két programra is várja a tizenéveseket. Emellett gazdag és változatos gyermekprogramokkal készülünk, amelyekben diafilmvetítés, bábelőadás, mesefoglalkozás, kisiskolásoknak szervezett író-olvasó találkozó, könyvbemutató, rendhagyó irodalomóra is szerepel – körvonalazta a tini-, illetve gyermekvonzó felhozatalt a szervező.

Az évről évre megrendezésre kerülő, népszerű olvasóvetélkedő kapcsán Makkai Kinga elmondta, hogy idén több mint 250 csapat jelentkezett, tehát közel 800 gyerek olvassa el a korosztályonként kijelölt alkotásokat, amelyeknek szerzőivel – csütörtökön a középiskolások Darvas Petrával, pénteken a hetedik–nyolcadik osztályosok Berg Judittal, szombaton a negyedikesek Győri Alízzal, vasárnap az ötödikesek és hatodikosok Szabó Róbert Csabával – személyesen is találkozhatnak. Emellett gyermekkönyv-illusztrátorok tartanak workshopokat a gyerekeknek, az illusztrátorok munkáiból a vásár első napján, csütörtökön tárlat is nyílik.

BalneoVita

Egészségügyi, balneológiai és fenntartható fejlődési regionális kezdeményezés

Október 8–9-én a Kovászna megyei Előpatakon (Vâlcele) rendezték meg a BalneoVita – Regionális kezdeményezés az egészségért, a balneológiáért és a fenntartható fejlődésért című konferenciát, amelynek célja az egészségmegőrzés előmozdítása, a gyógyfürdői örökség értékeinek hasznosítása, valamint a fenntartható fejlődés támogatása a Közép-romániai régióban.

A rendezvényt a Transylvania Balneoturisztikai Klaszter szervezte, a NaturaVita Egyesületen keresztül, a Kormányfőtitkárság Fenntartható Fejlődés Főosztályának támogatásával. A konferencia első napján az egészségügy és a balneológia szakemberei, a közigazgatás, a tudományos élet és a magánszektor képviselői, valamint a helyi közösségek tagjai találkoztak.

A rendezvény megnyitóján Borbély László államtanácsos, a Fenntartható Fejlődés Főosztályának koordinátora, Gáj Nándor, a Kovászna Megyei Tanács alelnöke, valamint Silviu Manole, a Wega Invest igazgatója és az előpataki közösség képviselője szólalt fel több mint száz résztvevő előtt.

A konferencia első napján többek között a gyógyító erdők és a természet egészségmegőrzésben betöltött szerepe, a megelőző kardiológia és a szív-ér rendszeri rehabilitáció, a fürdőhelyek sajátos építészete és az épített örökség jelentősége, valamint a helyi erőforrások hasznosítása és a vendégek, illetve a betegek számára kialakított komplex szolgáltatások fejlesztése került napirendre.

A rendezvényen bemutatták a BalneoVita digitális platformját, amely a Közép régió gyógyfürdői erőforrásainak hasznosítását segíti. A platform célja az információk rendszerezése és a gyógyfürdői örökség fejlesztésében érdekelt regionális szereplők összekapcsolása.

„A BalneoVita digitális platform hozzájárul a Közép-romániai régió gyógyfürdői erőforrásainak hasznosításához és a regionális szereplők közötti kapcsolatok kialakításához. Az általa létrehozott adatok a Fenntartható Fejlődés Virtuális Erőforrásközpontjában, a hubdezvoltaredurabila.gov.ro oldalon is elérhetővé és hasznosíthatóvá válnak.

A Fenntartható Fejlődés Főosztálya partnerként vesz részt egy, a Beruházási és Európai Projektek Minisztériuma által kezdeményezett stratégiai projektben. A projekt célja a közigazgatás kapacitásának megerősítése a fenntartható fejlődés és a körforgásos gazdaság területén, továbbá a közpolitikák és a finanszírozási programok összehangolása a fenntartható fejlődési célkitűzésekkel.

Az olyan regionális kezdeményezések, mint a BalneoVita, tapasztalataikkal és eredményeikkel hozzájárulhatnak a helyi erőforrások feltárásához és hasznosításához, valamint a közösségek igényeire választ adó projektek kidolgozásához. Mindez a 2028–2034-es kohéziós politikai programozási időszakra való felkészülés szempontjából is fontos” – nyilatkozta Borbély László államtanácsos.

Az első nap bemutatták a BalneoVita hallgatói pályázatának eredményeit is. A versenyt két kategóriában, építészet és erdészettudomány témakörben hirdették meg. A pályamunkák a gyógyfürdői örökség hasznosításával, a közösségek szerepével, valamint Az erdő mint gyógymód témájával foglalkoztak.

A program része volt a Termelékeny vendéglátás: a helyi erőforrásoktól a vendégek és betegek komplex élményéig – HOSPITA program című szekció, valamint a gyógyfürdőhelyeken megvalósított jó gyakorlatok bemutatása is.

A konferencia második napja az Egészség, erőforrások és vendéglátás – multidiszciplináris megközelítés témakörével folytatódik. A program az egészségügy, az élelmiszerek és a táplálkozás, a helyi erőforrások, az orvostudomány, a vendéglátás és a fenntartható fejlődés szempontjait kapcsolja össze.

A közigazgatás, a tudományos élet, az egészségügy, a gyógyfürdőipar, a turizmus, az üzleti szféra és a helyi közösségek képviselőinek bevonásával a BalneoVita kezdeményezés elősegíti a regionális együttműködést, és közös irányokat jelöl ki a gyógyfürdői adottságok felelős hasznosítására.

A helyi erőforrások összehangolt, a fenntartható fejlődés elveit tiszteletben tartó hasznosítása hozzájárulhat a helyi gazdaság megerősítéséhez, a szolgáltatások színvonalának javításához és az életminőség növeléséhez. (*közlemény*)

Mezőgerebenes veretlenül éllovas, Mezőpagocsa ontja a gólokat a megye II-ben

A negyedik forduló is lejárt a Maros megyei 4. liga II. értékcsoportjában, és már látszik, a gólerős támadójáték és a kiegyensúlyozott teljesítmény egyaránt fontosnak bizonyul az első helyeken álló csapatoknál. Mezőpagocsa és Mezőgerebenes több látványos győzelmet aratott, a Nyárádkarácsoni Szikra pedig szintén remekül kezdte a bajnokságot. A mezőnyben ugyanakkor több olyan csapat is akad, amelynek javítania kell a védekezésén, ha versenyben akar maradni az élmezőnnyel.

Mezőgerebenes eddig a csoport egyik legkiegyensúlyozottabb együttese: három győzelme és egy döntetlenje révén tíz pontot gyűjtött, ráadásul még veretlen. A csapat a nyitófordulóban 6-1-re verte Mezőzáhot, majd Alsóidecs ellen is nyert, az utolsó játéknapon pedig Mezőpagocsát győzte le 2-1-re. Négy mérkőzésen mindössze két gólt kapott, ami a mezőny legjobb védekezését jelenti.

A Nyárádkarácsoni Szikra három mérkőzésből kilenc pontot szerzett, így százszázalékos teljesítménnyel követi az éllovast. A Bátos szintén kilenc pontnál tart, de négy találkozóból érte el ezt az eredményt. A csapat a nyitófordulóban még kikapott a Szikrától, azóta azonban három egymást követő győzelmet aratott, legutóbb Mezőzáhot verte 1-0-ra. A bátosiak mindössze három gólt kaptak, ezzel Mezőgerebenes mellett a csoport legstabilabb védelmét mondhatják magukénak.

Mezőpagocsa elsősorban támadójátékával hívta fel magára a figyelmet. A csapat 7-3-ra nyert Alsóidecs ellen, majd 7-2-re győzte le Kerelőszentpált, és a Görgénysóakna elleni 3-3-as döntetlen után 2-1-re kikapott Mezőgerebenestől. A négy mérkőzésen szerzett 18 gól a mezőny legjobb mutatója, hét ponttal pedig a közvetlen élmezőnyben áll.

Görgénysóakna szintén hét pontot gyűjtött, míg Vámosgálfalva hat ponttal követi. Utóbbi csapat teljesítménye különösen hullámzó: a Bátostól 6-0-ra kikapott, Mezőzáhot viszont 11-4-re verte. A sereghajtó Mezőzáh négy vereséggel és 22 kapott góllal kezdte az idényt, így egyelőre pont nélkül áll. Kerelőszentpál és Mezőceked ugyancsak nehéz rajton van túl.

A tabella sorrendjét még módosíthatja az elhalasztott Alsóidecs – Nyárádkarácsoni Szikra mérkőzés, amelyet később pótolnak. *(F. A.)*

A tabella

1. Mezőgerebenes	4	3	1	0	10- 2	10
2. Bátos	4	3	0	1	12- 3	9
3. Szikra	3	3	0	0	11- 4	9
4. Mezőpagocsa	4	2	1	1	18-10	7
5. Görgénysóakna	4	2	1	1	11-11	7
6. Vámosgálfalva	4	2	0	2	16-14	6
7. Alsóidecs	3	1	0	2	5 - 9	3
8. Kerelőszentpál	4	1	0	3	8 -15	3
9. Mezőceked	4	0	1	3	3 -11	1
10. Mezőzáh	4	0	0	4	7 -22	0

Eredményjelző

4. liga, II. értékcsoport:

** 1. forduló:* Kerelőszentpál – Mezőceked 4-1, Mezőgerebenes – Mezőzáh 6-1, Mezőpagocsa – Alsóidecs 7-3, Vámosgálfalva – Görgénysóakna 2-3, Nyárádkarácsoni Szikra – Bátos 3-1;

** 2. forduló:* Mezőzáh – Nyárádkarácsoni Szikra 2-4, Mezőceked – Mezőgerebenes 0-0, Kerelőszentpál – Alsóidecs 0-2, Bátos – Vámosgálfalva 6-0, Görgénysóakna – Mezőpagocsa 3-3;

** 3. forduló:* Vámosgálfalva – Mezőzáh 11-4, Mezőgerebenes – Alsóidecs 2-0, Kerelőszentpál – Mezőpagocsa 2-7, Nyárádkarácsoni Szikra – Mezőceked 4-1, Bátos – Görgénysóakna 4-0;

** 4. forduló:* Mezőceked – Vámosgálfalva 1-3, Mezőpagocsa – Mezőgerebenes 1-2, Mezőzáh – Bátos 0-1, Görgénysóakna – Kerelőszentpál 5-2. Az Alsóidecs – Nyárádkarácsoni Szikra mérkőzést elhalasztották.

Régi riválisellen folytatná menetelését a Ferencváros

A cseh Viktoria Plzen ellen lép pályára ma este a Ferencváros a labdarúgó-Európa-liga alapszakaszának második fordulójában. A zöld-fehérek jó formában várják a budapesti Groupama Arénában 22 órakor kezdődő mérkőzést, és szeretnék folytatni remek nemzetközi szereplésüket.

A Ferencváros a válogatott szünet után 1-1-es döntetlent játszott a Debrecennel, de immár 11 tétmérkőzés óta veretlen. Borbély Balázs együttese az Európa-liga selejtezőjében hat győzelemmel és két döntetlennel jutott főtáblára, majd a skót Celtic Glasgow vendégeként is győzelemmel rajtolt.

A nyári játékosmozgások és az új vezetőedző által bevezetett taktikai rendszer ellenére a csapat eredményes maradt. Több, korábban kevesebb lehetőséghez jutó futballista, köztük Marius Corbu, Callum O'Dowda és Daniel Arzani is fontos szerepet kapott, Nagy Ádám pedig gyorsan meghatározó játékossá vált. A fiatal Nagy Olivér és Bagi Ádám szintén bizonyították, hogy fontos mérkőzéseken is lehet rájuk számítani.

A Viktoria Plzen jóval gyengébben kezdte a szezont: a cseh bajnokságban tíz forduló után a tizedik helyen állt, de a hétvégén 3-0-ra legyőzte a Mladá Boleslavot. Az Európa-liga alapszakaszában viszont hazai pályán 3-0-ra kikapott a belga Union Saint-Gilloise-tól. A cseheket ugyanakkor nem szabad lebecsülni, hiszen az elmúlt években rendszeresen jól szerepeltek a nemzetközi kupákban.

Fotó: a Ferencvárosi Torna Club közösségi oldala

A két együttes az előző idényben is összecsapott az Európa-ligában: a Ferencváros hazai pályán 1-0-ra nyert, Plzenben viszont 3-0-s vereséget szenvedett, így kiesett. A Groupama Arénában rendezett következő találkozójuk 1-1-es döntetlennel zárult. A 22 órakor kezdődő mérkőzést a lengyel Damian Sylwestrzak vezeti, élőben az M4 Sport televízió és a Nemzeti Sportrádió közvetíti.

Szlovén bíró a Krajova Konferencialigás, bemutatkozó mérkőzésén

A szlovén David Smajc vezeti a CSU Krajova és a spanyol CF Getafe mérkőzését a labdarúgó-Konferencialiga első fordulójában. A találkozót ma este háromnegyed 8-tól rendezik a Ion Oblemenco Stadionban, a játékvezető munkáját Manuel Vidali és David Gabrovec partjelző, valamint Zan Jazbec negyedik játékvezető segíti.

Smajc korábban még nem vezetett mérkőzést román csapatnak, de tartalék bíróként közreműködött az AS Roma és a Kolozsvári CFR 2020-as Európa-liga-találkozóján, amelyet az olasz együttes 5-0-ra nyert meg.

A CSU Krajova – Getafe CF mérkőzést a DigiSport 1 és a Prima Sport 1 televízió is élőben közvetíti.

Ma a televízióban

* 19.45 óra, DigiSport 1, Prima Sport 1: CSU Krajova – Getafe CF;
* 19.45 óra, DigiSport 3, Prima Sport 2: RB Salzburg – AC Milan;
* 19.45 óra, DigiSport 4, Prima Sport 4: Union Saint-Gilloise – Real Sociedad;
* 22.00 óra, M4 Sport: Ferencváros – Victoria Plzen;
* 22.00 óra, DigiSport 2, Prima Sport 2: Celta Vigo – Juventus;
* 22.00 óra, DigiSport 3, Prima Sport 3: Benfica – Celtic Glasgow;
* 22.00 óra, DigiSport 4, Prima Sport 4: Olympique Marseille – Olimpiakosz.

Fordítások és meglepetések a Bajnokok Ligájában

Látványos mérkőzéseket és meglepetéseket hozott a labdarúgó Bajnokok Ligája alapszakaszának második fordulója.

Az FC Barcelona hátrányból fordítva 4-1-re győzött Isztambulban a Sallai Rolandot is foglalkoztató Galatasaray ellen. A törökök a 28. percben vezetést szereztek, majd újra betaláltak, de a második góljukat lesállás miatt nem adta meg a játékvezető. A katalánok a szünet előtt egyenlítettek, majd a második félidőben három újabb góllal biztosították sikerüket. Sallai a 67. percben állt be cseréként, és sárga lapot kapott egy durvább belemenésért.

A Bayern München kétgólos hátrányból fordított Norvégiában, Harry Kane duplájával és Luis Díaz találatával már 3-2-re vezetett, de a Viking Stavanger a hajrában, Michael Olise kiállítása után emberelőnyben egyenlített, így 3-3-as döntetlennel zárult a találkozó.

A játéknap legnagyobb meglepetését az Internazionale veresége jelentette: a tavalyi döntős hazai pályán 4-3-ra kapott ki a Club Brugge-től, annak ellenére, hogy Lautaro Martínez kétszer is betalált. A belga együttesben Nicolo Tresoldi mesterhármast szerzett.

A magyar érdekeltségű csapatok közül az RB Lipcse Willi Orbánnal a soraiban 1-0-ra legyőzte a PSV Eindhovent, amelyben a román Dennis Man tartalék volt, de nem kapott lehetőséget. A Villarreal 3-1-re múlta felül a Napolit, de Gulácsi Péter nélkül lépett pályára: a magyar kapus azért hiányzott, mert családjával együtt fegyveres rablás áldozata volt otthonában.

A játéknap rangadóján az Atlético Madrid 2-0-ra verte a Manchester Unitedet, megszakítva az angol klubok elleni, 11 mérkőzés óta tartó nyeretlenségi sorozatát a BL csoportkörében és alapszakaszában. Az Arsenal legyőzte a Lille-t, és egyaránt kétgólos sikert aratott a korábban pályára lépő Sporting CP (a Lens vendégeként) és a Szabah Baku (hazai pályán, a Slavia Prága ellen).

Eredményjelző

Bajnokok Ligája, alapszakasz, 2. forduló: Internazionale – Club Brugge 3-4, Arsenal – Lille 3-0, Atlético Madrid – Manchester United 2-0, RB Lipcse – PSV Eindhoven 1-0, Villarreal – Napoli 3-1, Galatasaray – FC Barcelona 1-4, Viking Stavanger – Bayern München 3-3, Lens – Sporting CP 0-2, Szabah Baku – Slavia Prága 2-0.

Fotó: a Galatasaray közösségi oldala

Európai focikörkép

** Angol Premier Liga, 6. forduló:* Arsenal – Leeds United 2-1, Aston Villa – Brentford 2-2, Chelsea – Bournemouth 5-1, Coventry City – Newcastle United 4-1, Crystal Palace – Nottingham Forest 3-1, Hull – Everton 2-2, Ipswich – Fulham 2-1, Liverpool – Manchester City 0-3, Manchester United – Tottenham 1-1, Sunderland AFC – Brighton & Hove Albion 0-2. *Az élcsoport:* 1. Manchester City 18 pont, 2. Arsenal 15, 3. Brighton & Hove Albion 13.

** Spanyol La Liga, 8. forduló:* Betis – Osasuna 5-2, Alavés – Atlético Madrid 1-2, FC Barcelona – Getafe 3-0, Elche – Celta Vigo 0-0, Málaga – Espanyol 1-1, Racing Santander – Valencia 2-2, Rayo Vallecano – Athletic Club Bilbao 0-0, Real Madrid – Villarreal 1-0, Real Sociedad – Deportivo La Coruna 3-2, Levante – Sevilla 3-3. *Az élcsoport:* 1. FC Barcelona 24 pont, 2. Atlético Madrid 19, 3. Betis 19.

** Olasz Seria A, 6. forduló:* Atalanta – Venezia 3-1, Cagliari – Juventus 1-1, Genoa – Fiorentina 2-1, Como – AS Roma 0-0, Torino – Udinese 2-1, Inter – Parma 3-0, Lazio – Monza 3-1, Sassuolo – AC Milan 1-1, Napoli – Frosinone 3-0, Lecce – Bologna 1-2. *Az élcsoport:* 1. Inter 16 pont, 2. Lazio 16, 3. AS Roma 14.

** Német Bundesliga, 5. forduló:* Borussia Dortmund – Werder Bremen 2-2, RB Lipcse – Eintracht Frankfurt 6-0, Hoffenheim – Hamburger SV 2-3, Freiburg – Schalke 04 2-1, Augsburg – Bayern München 2-2, Mainz – Bayer Leverkusen 3-4, Union Berlin – Elversberg 1-0, 1. FC Köln – Mönchengladbach 2-1, Paderborn – VfB Stuttgart 0-2. *Az élcsoport:* 1. Freiburg 13 pont, 2. Borussia Dortmund 13, 3. Bayern München 11.

** Francia Ligue 1, 6. forduló:* AS Monaco – Toulouse 2-2, Troyes – Olympique Marseille 0-2, Lorient – Paris FC 1-0, Nice – Strasbourg 2-1, Lille – Le Havre 1-0, Paris St. Germain – Le Mans 3-1, Lens – Lyon 2-1, Brest – Angers 5-1, Stade Rennes – Auxerre 4-1. *Az élcsoport:* 1. AS Monaco 14 pont, 2. Lille 13, 3. Stade Rennes 13.

Eurobarométer: nő a fogyasztók bizalma az uniós ökocímke iránt

Nő a fogyasztók bizalma az uniós ökocímke iránt – derült ki az Európai Bizottság megbízásából készült, az ökocímkék világnapja alkalmából készített, csütörtökön közzétett Eurobarométer-felmérésből.

Az európai fogyasztók egyre inkább keresik a fenntartható termékeket, nőtt az uniós ökocímke ismertsége és az iránta tanúsított bizalom.

A felmérés szerint az európai fogyasztók 81 százaléka biztos abban, hogy az uniós ökocímkével ellátott termékek környezeti hatása kisebb, mint a címke nélküli termékeké, 2023-ban még csak 75 százalékuk nyilatkozott így.

Az európaiak közel fele (46 százalék) felismeri a címkét, ami 8 százalékos növekedés.

A felmérés szerint tízből közel hét európai (66 százalék) nyilatkozott úgy, hogy gyakran vagy néha vásárol ökocímkével ellátott terméket.

Megjegyezték, egyre több vállalkozás szerzi meg a címkét termékei számára, a kínálat a papírtermékektől és tisztítószerektől kezdve a bútorokon és textíliákon át a szállodai szolgáltatásokig terjed.

Az idén szeptemberben 3665 engedély alapján 121 083 termék rendelkezett uniós ökocímkével. Csak március óta több mint négyezer tanúsított termékkel bővült a kínálat. A kis- és középvállalkozások 62 százaléka rendelkezik ilyen címkével.

Az Eurobarométer-felmérés rámutat, hogy a fogyasztók 50 százaléka szívesen látna több uniós ökocímkés tisztítószert a piacon, ezt követik a textíliák (36 százalék) és a kozmetikumok (35 százalék). A válaszadók 72 százaléka támogatná a címke kiterjesztését további termékkategóriákra is.

Az Európai Bizottság közleményében emlékeztetett: a nemrégiben javasolt uniós közbeszerzési törvény ösztönözné az uniós ökocímke használatát, mert azzal megkönnyíthető a hiteles környezetvédelmi követelményeknek megfelelő termékek azonosítása – írták. (*MTI*)

Az EP intézkedéseket sürget a nemzetközi drogkereskedő hálózatok felszámolására

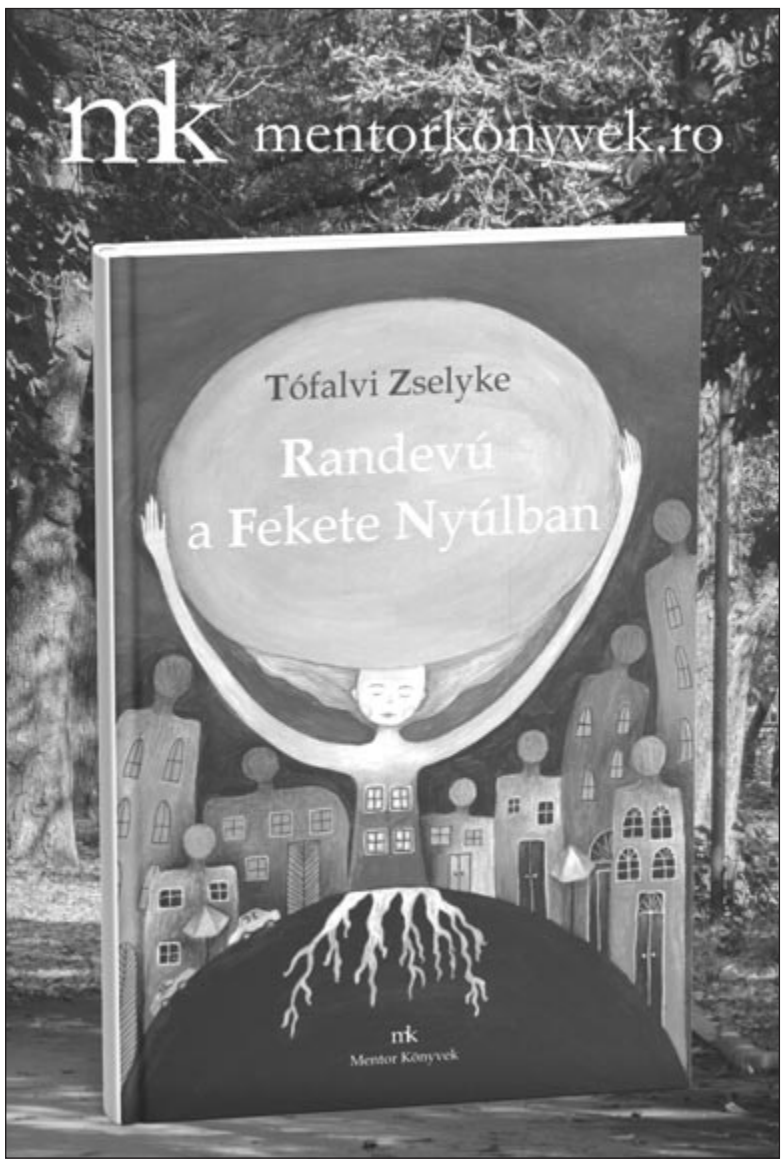
Koordinált európai fellépést sürget a kábítószer-kereskedő hálózatok felszámolására az Európai Parlament, a csütörtöki plenáris ülésen elfogadott állásfoglalás szerint az intézkedéseknek magukban kell foglalniuk a tengeri megfigyelést, a kikötői biztonság szavatolását, a nemzetközi együttműködést és a megelőzést.

A 601 szavazattal, 4 ellenében és 5 tartózkodással Strasbourgban elfogadott állásfoglalásban az EP-képviselők fokozott együttműködést és információmegosztást szorgalmaztak a vám, a rendfenntartó szervek és a bírói hatóságok között, több támogatást és erőforrást az illetékes hatóságoknak uniós és tagállami szinten egyaránt.

Javítanák az Europol, az Eurojust, a Frontex és az Európai Tengeri Biztonsági Ügynökség (EMSA), a kábítószerrel foglalkozó tengeri hírszerzési operatív központ (MAOC-N), az Európai Tengeri Kikötők Szervezete (ESPO) együttműködését közös műveletek megszervezésével és információmegosztás révén. Véleményük szerint az intézkedéseknek magukban kell foglalniuk a nem uniós országokkal folyó együttműködést is, ennek keretében az EP-képviselők szorosabb összefogást javasoltak a nyugat-afrikai térség országaival az emberkereskedelem felszámolására.

Hangsúlyozták, hogy a kábítószer-kereskedelemmel kapcsolatos pénzáramlások kezelésének érdekében az EU-nak hatékonyabb lépéseket kellene tennie az európai banki és pénzügyi rendszerekben, erősebb pénzmosás elleni intézkedések révén. A szöveg szerint az emberkereskedelem áldozatai, az érintett közösségek, a gyermekek és fiatalok tapasztalatainak kell az EU kábítószer-politikájának középpontjában állnia.

Mivel az EU legkülsőbb régiói földrajzi elhelyezkedésük miatt különösen ki vannak téve a kábítószer-kereskedelemnek, a térségek tapasztalatait az uniós intézkedéseknek figyelembe kell venniük a szervezett bűnözésre adott válaszokban – érveltek az EP-képviselők. (*MTI*)

A hirdetési rovatban megjelent közlemények, reklámok tartalmáért a hirdetésfeladó vállalja a felelősséget!

ADÁSVÉTEL

BORNAK való izabellaszőlő eladó. Tel. 0756-779-912, 0746-307-440. (29231)

KÜLÖNFÉLÉK

VÁLLALUNK szobafestést, bármilyen szigetelést, rámolást, takarítást, kőművesmunkát, pincefestést, -takarítást, sírkeretfelújítást, padlástakarítást, készítünk új tetőt, teraszt, balkont, ereszcsatornát. Tel. 0742-344-119, Szabolcs. (29150)

ÉPÍTKEZÉSI munkát vállalok, tetőkészítést saját anyagból is, cserépforgatást, kisebb javításokat is, vakolást, meszelést, szigetelést, kerítéshegesztést, bádogosmunkát, terasz szigetelését. 18% kedvezmény nyugdíjasoknak. Tel. 0750-158-359, Csaba. (29186)

VÁLLALUNK tömbházlakás-felújítást, szobafestést, teraszfelújítást, vaskapu- és kerítésjavítást, fali- és padlócsempe-lerakást, bontást, szemételhordást, szigetelést, bármilyen kisebb vagy nagyobb építkezési vagy javítási munkát. Tel. 0752-479-429, András. (29159)

MEGEMLÉKEZÉS

Fájó szívvel emlékezünk október 15-én a volt marosvásárhelyi

SIMONFI ERZSÉBETRE

halálának második évfordulóján. Emléke legyen áldott, nyugalma csendes! Nyugodjál békében!

Szerettei. (29137)

ELHALÁLOZÁS

***„Én vagyok a feltámadás és az élet; aki hisz énbennem, ha meghal is, él.”* (János 11,25)**

A feltámadás reménységébe vetett hittel, fájó szívvel, de Isten akaratában megnyugodva tudatjuk, hogy

DR. DEÉ NAGY ANIKÓ

édesanya, anyós, nagymama, dédnagymama, anyatárs, unokatestvér, nagynéni, rokon, barát, munkatárs és ismerős, a Teleki Téka néhai főkönyvtárosa életének 87. évében, 2026. szeptember 7-én Egerben csendesen megpihent.

Életét a családja iránti mély szeretet, valamint az erdélyi művelődés szolgálata határozta meg.

Hamvait 2026. október 16-án, pénteken 13 órakor helyezzük örök nyugalomra a marosvásárhelyi református temetőben.

A gyászoló család. (sz.-I)

RÉSZVÉTNYILVÁNÍTÁS

Szomorú szívvel búcsúzunk szeretett osztálytársunktól,

DR. DEÉ NAGY ANIKÓTÓL,

és őszinte részvétünket fejezzük ki a gyászoló családnak.

A 4-es Számú Leánylíceum 1956-ban végzett X. C osztálya. (29232-I)

FONTOS TELEFONSZÁMOK

- Központosított ügyelet (Rendőrség, Tűzoltóság, SMURD, Csendőrség, Mentőállomás): 112
- Rendőrség - 0265/202-305
- SMURD (betegekkel kapcsolatos információk)- 0265/210-110
- Sürgősségi szolgálat:
  - gyermekeknek - 0265/210-177
- Marosvásárhelyi Polgármesteri Hivatal - 0265/268-330
- Prefektúra - 0265/266-801
- Maros megyei RMDSZ - 0265/264-442 - 0265/262-907
- Gyulafehérvári Caritas, otthongondozó szolgálat, 8–16 óra között: 0736-883-110
- Procardia Egészségügyi Központ
  - *Orvosi rendelők:*
  - *M. Eminescu u. 3. sz.:* - 0265/210-087
  - *Fizioterápia: Arany János u. 46. sz.:* - 0730-545-646
- Optika-Optofarm - 0265/212-304 - 0265/312 436 - 0265/250-120 - 0265/263 351
- Optolens szemsebészet - 0265/263-351
- Dora Optics - 0733-553-976 - 0733-553-976
- DIGI - 0365/400-401 - 0365/400-404
- Áramszolgáltató vállalat - 0800-500-929
  - vidék - 0265/929
- Delgaz Grid - 0265/200-928 - 0800/800 928
- Aquaserv:
  - hideg víz-csatorna - 0265/215-702
  - közönségszolgálat - 0265/208-888
  - központ - 0265/208-800 - 08008 208-888
- Fogyasztóvédelmi hivatal - 021-9551
- Vasútállomás - 0265/236-284
- Vili Kft.: temetkezés, segélyintézés *(0-24 óra), professzionális balzsamozás Nemzetközi halottszállítás* - 0265/215-119 - 0744-282-710
- Alkony Kft. temetkezés (24 ó.) - 0265/263-865
  - koporsók, kellékek, - 0745-606-215
  - koszorúk - 0745-606-269
  - halottszállítás - 0758-047-604

Méltányos reklámdíj fejében állandó szereplője lehet a FONTOS TELEFONSZÁMOK rovatnak. Várjuk jelentkezését a 0265/268 854-es telefonon.

DORA KÓRHÁZ

Teljes körű ellátás
az egész családnak!

- Szemészet
- Gasztroenterológia
- Kardiológia
- Fül-orr-gégészet
- Érsebészet
- Tüdőgyógyászat
- Plasztikai sebészet

DORA OPTICS

www.doraoptics.ro 0771 195 340

SÍREMLÉK AKCIÓNK FOLYTATÓDIK!

-50% KEDVEZMÉNNYEL

Minőségi gránit síremlékek

5 990 RON kezdőáron

AKCIÓNK A KÉSZLET EREJÉIG-IG ÉRVÉNYES!

HOLY ART WORKS

Nyárádtő, Fő út, 446/B
(közel a sörgyárhoz)

Tel: 0265-328663, 0738-795191

Kultúrcsepp

CSÜTÖRTÖK 21:00

ETV ERDÉLY TV

2026. október 9-18.

SZÉKELYFÖLD napok

Helyi szervező:
Maros Művészegyüttes

MAROS MŰVÉSZEGYÜTTES:

MÁTYÁS KIRÁLY ÁLRUHÁI

zenés, táncos előadás

Marosvásárhely,
Maros Művészegyüttes előadóterme
október 15., csütörtök, 10 óra

